

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

15 mei 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de dagvaarding van de minister door het centrum voor integrale gezinszorg De Stobbe wegens het tekort aan opvangplaatsen voor jonge kinderen in moeilijkheden	1
Met redenen omklede motie	11
Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een offensieve bevolkingspolitiek en de afwezigheid daarvan in Vlaanderen/België	11
Met redenen omklede motie	16
Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vertaling van de VN-resolutie rond diabetes in concrete beleidsmaatregelen	
Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het voorkomen van de stijging van het aantal diabetespatiënten	16
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van de LOGO's	21

Voorzitter: de heer Luc Martens

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de dagvaarding van de minister door het centrum voor integrale gezinszorg De Stobbe wegens het tekort aan opvangplaatsen voor jonge kinderen in moeilijkheden

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, het wegwerken van wachtlijsten was tijdens de voorbije verkiezingscampagne een van de centrale thema's voor CD&V. Na de paarsgroene regering van de wachtlijsten zou CD&V die pijnpunten eindelijk met het juiste respect behandelen, zo klonk de mooie belofte. Ook u hebt, sinds u minister bent geworden, het wegwerken van de wachtlijsten in de diverse sectoren waarvoor u bevoegd bent, steeds bestempeld als een absolute prioriteit, ook in de jeugdzorg, waar het probleem van de ellenlange wachtlijsten nu al meer dan tien jaar aansleept. Tien jaar geleden lazen we al herhaaldelijk alarmerende berichten: "Schreeuw van mishandeld kind wordt niet gehoord" en "Bedreigde kinderen worden aan hun lot overgelaten en voor het leven geschaad". Dat zijn slechts enkele voorbeelden.

U zou dit dossier aanpakken. Ik vrees echter dat u zichzelf enigszins hebt overschat. Een jaar geleden heeft deze commissie op een ernstige en interessante wijze gedebatteerd over uw Globaal Plan Jeugdzorg en over de integrale jeugdhulpverlening. Dit plan voorziet in extra plaatsen in de sector van de jeugdzorg. Tegen 2008 moesten er 800 extra opvangplaatsen zijn. Bij de bespreking van dit Globaal Plan – ik heb de moeite gedaan om het hele verslag nog eens te lezen – werd reeds door verschillende fracties aangeklaagd dat het niet echt duidelijk was of de aangekondigde uitbreiding zou volstaan om de wachtlijsten weg te werken, vooral gezien de snelle stijging van het aantal hulpvragen. Toen werd er al voor gewaarschuwd dat de cijfergegevens van het Globaal Plan en de gegevens uit de hoorzittingen bewezen dat er bijzonder ernstige tekorten zijn, dat de instellingen permanent volzet zijn, dat jongeren die niet geplaatst kunnen worden, niet de gepaste hulp krijgen enzovoort.

Inzake de groeiende wachtlijsten stelde u toen vast dat er geen kennis is over de gehanteerde prioriteiten. Veel was gebaseerd op onderzoek dat nog moest gebeuren. Deze commissie vroeg zich daarbij af waarom het aantal voorziene bijkomende plaatsen al werd verdeeld over de verschillende doelstellingen van het Globaal Plan, als er nog geen duidelijkheid was.

Tijdens de hoorzitting die in het Vlaams Parlement werd georganiseerd naar aanleiding van het Globaal Plan, stelde de directrice van De Stobbe dit plan niet in vraag, wat trouwens geen enkele fractie gedaan heeft. Ze merkte echter op dat het beleid wel bereid is om op lange termijn te denken, maar dat het systematisch weigert om de acute noden aan te pakken. Ze stelde verder: "Hoe komt het dat niemand in Vlaanderen aan een kind met een appendix vraagt om zes jaar te wachten op de reorganisatie van de gezondheidszorg om te zien of er een bed kan bijkomen, terwijl dat constant gebeurt voor kinderen die zich in een bekende gevaarsituatie bevinden?"

In april hebt u aangekondigd dat de uitbreiding van het aantal plaatsen in de jeugdhulp versneld zou worden doorgevoerd. Door de inzet van bijkomende budgetten zouden de plaatsen die normaal pas in 2008 zouden worden toegekend al in juni van dit jaar gerealiseerd worden. Maar datlstaat duidelijk niet. Ondanks het Globaal Plan en ondanks bijkomende middelen, slaagt u er duidelijk niet in om snel een oplossing te bieden voor de echt acute noden.

Dat wordt vandaag op een tragische wijze geïllustreerd door het dossier van de elfjarige N., een dossier dat uitgegroeid is tot een symbooldossier. Deze jongen heeft zijn hele leven lang nog niets anders dan geweld meegemaakt. Hij is fysiek en seksueel mishandeld door zijn ouders. Hij is zwaar getraumatiseerd en tevens licht verstandelijk gehandicapt. Sinds februari 2006 staat hij op de wachtlijst met urgentiegraad 1 en zijn alle experts het erover eens dat hij hoogdringend moet worden opgenomen in een gespecialiseerde instelling, namelijk een medisch pedagogisch instituut. Ondanks alle adviezen kan dit jongetje tot vandaag niet geplaatst worden, integendeel hij wordt van het kastje naar de muur gestuurd. Het toeval bepaalt welke verzorging hij krijgt.

Vandaag blijft deze jongen in een pleeggezin dat niet opgeleid is om zijn mentale handicap en zijn psychiatrische problemen op te vangen. Zijn pleegouders weten er geen blijf mee, geven eerlijk toe dat het hen niet lukt, maar willen hem niet laten vallen tot er een oplossing wordt gevonden in het belang van dit kind. Ik kan veel bewondering en respect opbrengen voor dit pleeggezin.

Niet minder dan negentien diensten hebben zich al over het lot van deze jongen gebogen, maar tot op vandaag zonder succes. Hij werd voor het eerst bij een dienst aangemeld toen hij in de tweede kleuterklas zat. Een jaar later schakelde hij over naar een type 2 school en kwam voor het eerst in contact met de jeugdrechtsbank vanwege de moeilijke opvoedingssituatie waarin

hij verkeerde. Hij was toen amper vijf jaar. Zijn moeder, die zelf zwaar getraumatiseerd is, beseft dat ze niet zelf voor hem zorgen. De jongen en de moeder verbleven gedurende acht maanden in De Stobbe, nadat ze eerst door het OCMW werden opgevangen. Dan werden ze opgevangen door een ander centrum voor integrale gezinszorg, vervolgens kregen ze thuisbegeleiding en daarna was er ook een verblijf in een vrouwenopvangtehuis. Met andere woorden, ik denk dat we het erover eens zijn dat er met deze jongen is gesold.

Mevrouw de minister, het is onaanvaardbaar dat er door het aanhoudende plaatsgebrek, geregeld slachtoffers van onder andere huiselijk geweld naar huis moeten worden gestuurd, met alle risico's van dien. Het Antwerps centrum voor gezinszorg De Stobbe, dat al jaren alarm slaat over het gebrek aan opvang voor kinderen in moeilijkheden, heeft duidelijk gezegd dat het weigert zich bij de situatie neer te leggen. Dat is ook terecht. Het centrum is de lange wachtlijsten voor de plaatsing van kinderen die het slachtoffer zijn van huishoudelijk geweld, beu. Het heeft u en uw federale collega Onkelinx gedagvaard omdat u er niet in slaagt de jongen te plaatsen in een MPI, ondanks alle adviezen van de experts.

Mevrouw de minister, de redenering die achter de dagvaarding zit, is terecht. Als de overheid kinderen wegneemt bij ouders in probleemsituaties, en dus eigenlijk zegt dat ze het probleem niet zelf aankunnen, dan moet die overheid consequent zijn. Ze is dan verplicht de opvoeding over te nemen op de best mogelijke manier. Met andere woorden, langs de ene kant ontnemt de overheid de ouders het gezag over de jongen, wat in dit geval een goede beslissing is, gelet op de problematiek van familiaal geweld, maar vervolgens doet die overheid niet wat ze moet doen, waardoor de jongen in de kou is blijven staan. Dit is een voorbeeld van onzorgvuldige begeleiding door de overheid. Hiervoor wordt in de procedure een schadevergoeding gevraagd. Het is hier echter niet de plaats om daar verder op in te gaan.

Collega's, we weten allemaal dat het dossier van deze jongen niet uitzonderlijk is. Hij staat model voor duizenden jongeren die in Vlaanderen op wachtlijsten blijven staan. Exacte cijfers over de wachtlijsten ontbreken, maar alle hulpverleners op het veld zijn het erover eens dat ze de afgelopen jaren zeker niet afgenomen zijn. Mevrouw de minister, hoe lang de wachtlijsten zijn, is niet bekend. Misschien zult u ons dat straks meedelen. Anderhalf jaar geleden stonden er in het arrondissement Antwerpen bijna 900 kinderen op de wachtlijst. Over recentere cijfers beschik ik niet.

Nog volgens specialisten zijn de wachtlijsten slechts het topje van de ijsberg. In een op zeven gezinnen is er sprake van intrafamiliaal geweld. Slechts 6 procent meldt dit. De helft daarvan wordt geholpen en nog eens een op de twee van die groep stapt na korte tijd al uit de hulpverlening.

De crisis in de bijzondere jeugdzorg is nooit groter geweest dan vandaag. Vandaag nog hebben we een lang interview kunnen lezen van een echte specialist ter zake, iemand die weet waarover hij spreekt, namelijk professor Dirk Deboutte. Hij stelt duidelijk dat de overheid zich niet realiseert dat er grote problemen zijn in de jeugdzorg. Hij zegt: "Het Vlaams beleid inzake jeugdhulp is aan bezinning toe". Daarenboven laat professor Deboutte zich zeer scherp uit over de integrale jeugdzorg die bezig is met netwerken op hoog niveau tussen inrichtende machten en die veel te bureaucratisch is. De taal die wordt gebruikt, is die van managers en niet die van ouders en kinderen. De wetten en regels zijn veel te rigide. Ze moeten dringend veranderen om oplossingen te bieden op maat van de gezinnen. Collega's, dat is een greep uit het zeer uitvoerige interview dat vandaag is verschenen en dat u, veronderstel ik, ook hebt gelezen.

Mevrouw de minister, terecht stellen specialisten vandaag dat de situatie in de jeugdzorg – met zijn ellenlange wachtlijsten – moet worden erkend als een crisis. Terecht wordt gepleit voor de aanstelling van een crisismanager die orde op zaken moet stellen. Iedereen rond deze tafel is het erover eens dat in deze sector zeer veel geëngageerde en goedmenende hulpverleners actief zijn. Ik kan daar veel bewondering voor opbrengen. Maar ze werken veel naast elkaar. Er is geen duidelijke coördinatie.

U moet zich daarover ernstig bezinnen, in het bijzonder over de vraag naar de aanstelling van een crisismanager. Ik verwijs daarbij naar de uitspraken van mevrouw Dejonckheere van De Stobbe, die aanwezig was op de hoorzittingen van verleden jaar. Haar woorden laten niet aan duidelijkheid te wensen over: "Als er nog maar een vermoeden is dat een vogel vogelgriep zou hebben, staat het land in rep en roer en wordt de crisistoestand uitgeroepen. Voor deze kinderen gebeurt echter niets. Het wordt dringend tijd dat we een efficiënte, goeddraaiende procedure opstarten waarbij we een diagnose stellen, voor een oplossing zorgen en achteraf de zaak evalueren. Alle beleidsdomeinen wijzen naar elkaar. Wel, laat er dan een overstijgende crisismanager komen die orde op zaken kan stellen."

Mevrouw de Minister, ik zal eindigen met het punt waarmee ik ook begonnen ben. Een belangrijke kritiek op de vorige ministers van Welzijn betrof de wachtlijsten. U bent bij de verkiezingen voor het Vlaams Parlement naar de kiezer gegaan met de belofte de ontoelaatbare achterstand in de wachtlijsten weg te werken. Vandaag is het duidelijk dat deze belofte nog altijd niet gerealiseerd is voor de jeugdzorg. Uw mandaat loopt bijna af. Uit partijstrategische overwegingen kiest u voor een andere richting. U verlaat binnenkort vroegtijdig deze Vlaamse Regering, ondanks de vele sterke uitspraken uit het verleden. Ondanks het feit dat u niet

meer over veel tijd beschikt, blijf ik erop aandringen dat u meteen werk zou maken van het oplossen van alle acute problemen. Ik wil er begrip voor opbrengen dat u niet onmiddellijk het probleem van de volledige wachtlijst kunt oplossen, maar u draagt een verpletterende verantwoordelijkheid voor het oplossen van acute problemen, zoals het dossier van deze jongen. Zoals u weet, zijn er nog andere dossiers. U bent dat verplicht aan deze kinderen en jongeren.

Mevrouw de minister, welke bijkomende plaatsen of initiatieven, vermeld in het Globaal Plan, werden er inmiddels reeds gerealiseerd om tegemoet te komen aan dringende zorgvragen? Welke acute noden werden er inmiddels al aangepakt? Hebt u eigenlijk een overzicht van de werkelijk hoogdringende problemen in de jeugdzorg? Zal de geplande uitbreiding van het aantal opvang- en begeleidingsmogelijkheden in de jeugdhulp, vermeld in het Globaal Plan, behoeftedekkend zijn? Welke bijkomende maatregelen zult u nemen om tegemoet te komen aan de noodkreet van De Stobbe, maar ook aan de duidelijke noodkreten van specialisten ter zake die ons de jongste weken via de media hebben bereikt? Dan gaat het niet alleen over het interview van vandaag. Er zijn de jongste weken verscheidene noodkreten geweest. Hebt u ter zake reeds overleg gehad met de verantwoordelijken van De Stobbe?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ook ik wil mijn stem laten horen aan de minister, zolang het nog kan. We kunnen nooit op voorhand weten of de volgende minister hier misschien al aan tafel zit. Dan heeft hij het natuurlijk ook al gehoord.

Mevrouw de minister, er is niet alleen de concrete noodkreet van De Stobbe. Zoals mevrouw Dillen al opmerkte, heeft een opeenvolging van noodkreten over de bijzondere jeugdzorg ons bereikt via de media. Ik heb de indruk dat er hier sprake is van een steeds groeiende kloof tussen het beleid en de sector. Wie er ook het alarm luidt of iets zegt, u blijft maar herhalen dat u, meer dan wie ooit, investeert in de bijzondere jeugdzorg. U blijft ook maar herhalen dat het Globaal Plan goed is en versneld zal worden uitgevoerd. Ik zie echter dat de sector steeds verder wegzinkt in de wachtlijsten, en niet goed ziet hoe uw Globaal Plan daarop een antwoord kan bieden.

Elke normale persoon begrijpt wel dat de problemen niet op een dag op te lossen zijn. De sector begrijpt echter niet dat u niet luistert naar de wanhoopskreten, naar de mening van de mensen die werken op het terrein. De betrokkenen vinden dat u de zaken niet altijd op de juiste wijze aanpakt. In uw Globaal Plan voorziet u in meer plaatsen. Het is echter niet duidelijk hoe dat past binnen een systematische aanpak van de problemen in de bij-

zondere jeugdzorg. Her en der komen er plaatsen bij. Ik heb het u al gezegd vanaf het begin: eigenlijk zet u de zaken op hun kop. In plaats van eerst de wachtlijsten en de grote noden in kaart te brengen, zegt u dat u die op die en die wijze zult oplossen. Dat is ook de reden waarom de sector niet begrijpt waar u heen wilt.

Bovendien is de toewijzing van deze extra plaatsen erg weinig transparant. Men zegt me dat alle extra plaatsen tot op vandaag zijn toegewezen aan voorzieningen die – op twee na – behoren tot dezelfde zuil. Het is aan u om dit te weerleggen. Dit bericht bereikt me vanuit de sector. Misschien heeft de sector ongelijk.

Dan is er nog een groot probleem. U hebt het altijd over preventie. Dat is terecht, want preventie is belangrijk. Vandaag wordt het verband gelegd tussen preventie enerzijds en opvoedingsondersteuning en Triple P-projecten anderzijds. Mevrouw Dillen verwees al naar het interview van vandaag met professor Deboutte, die zinnige dingen zegt, maar die ook een beetje de indruk wekt dat er door meer opvoedingsondersteuning en preventie voorzieningen en instellingen zullen kunnen worden afgebouwd, dat er minder bedden nodig zullen zijn. Als we dat extreem doortrekken, dan zal dat wel kloppen, maar het gevaar bestaat dat we de kar voor het paard spannen.

Er is al veel gezegd over opvoedingsondersteuning. Hier wordt vaak gezegd dat we over een bepaald onderwerp een debat ten gronde zullen voeren, maar dat komt er vaak niet van. Er werd gezegd dat we eens grondig van gedachten zouden wisselen over opvoedingsondersteuning, maar ik weet nog altijd niet goed wat nu uw mening is hierover. Het lijkt erop dat dit wordt beschouwd als iets extra's, met een opvoedingswinkel in elke provincie en met een aantal Triple P-projecten. Dat lijkt me niet de goede aanpak. De opvoedingsondersteuning moet niet gericht zijn op de middenklasse. Ik denk niet dat mensen die met zware problemen kampen, naar een opvoedingswinkel zullen stappen om daar uitleg te vragen. Ik vraag me ook af hoeveel mensen met ernstige problemen in Triple P-projecten zullen terechtkomen.

Mevrouw de minister, het is mijn taak als parlements-lid om dit op te merken. Misschien interesseert het u niet meer zo, maar dan kan uw opvolger het in het verslag lezen, of misschien zit hij hier wel aan de tafel. Ik vind dat we opvoedingsondersteuning moeten inbouwen in de reguliere voorzieningen. Destijds zijn we begonnen met het inbouwen van pedagogische consulten bij Kind en Gezin. Ik vind dat we op die weg moeten doorgaan. Kinderopvang zou wat ons betreft steeds meer een recht voor elk kind moeten worden.

Ik wil wel voor de muren praten, maar dat is niet aangenaam.

Minister Inge Vervotte: Ik heb altijd hetzelfde gevoel als ik antwoord.

Mevrouw Mieke Vogels: Het is ook altijd hetzelfde antwoord dat u afleest.

Onlangs nog hoorde ik van een comité bijzondere jeugdzorg dat 99 percent van de kinderen die een dossier hebben bij de bijzondere jeugdzorg, kinderen zijn uit gebroken of nieuw samengestelde gezinnen, of kinderen van alleenstaande ouders. Eigenlijk zouden we de opvoedingsondersteuning op die ouders moeten richten. Zij hebben die het meest nodig. Dat zouden we moeten inbouwen in de reguliere voorzieningen – kinderopvang, onderwijs, Centra Orthopedagogische Behandeling (COB) – en via een contextgerichte werking doortrekken naar de bijzondere jeugdzorg. Nu gebeurt er voor geplaatste jongeren in de bijzondere jeugdzorg weinig of niets met de context. Er is geen opvoedingsondersteuning voor de ouders.

Mevrouw de minister, u hebt gezegd dat u puin moest ruimen van de vorige regering. Ik denk dat uw opvolger ook puin zal moeten ruimen. In de eerste plaats zal hij de kloof moeten dichten tussen beleid en werkveld in de bijzondere jeugdzorg. Ik hoop dat we daarover met uw opvolger een grondig debat kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik ga niet in op het geval van de elfjarige jongen. Ik ga ervan uit dat hij een oplossing krijgt, daar draait het om. Wel wil ik wat context geven.

Het is een en-enverhaal. Ik zet me af tegen mensen die het tegendeel beweren. Ik zet me ook af tegen de keuze voor het conflict: een proces bij de rechtbank en het streven naar profilering. Men nagelt iedereen en de hele integrale jeugdzorg aan de schandpaal. Ook de andere voorzieningen worden neergehaald. Men heeft het over een verloren generatie en een praatbarak. Dat zijn uitdrukkingen uit de pers.

Misschien was er een tijd dat de integrale jeugdzorg iets was van structuren en management, maar het is oneerlijk om dat te blijven zeggen. Er is ondertussen veel gebeurd. In het parlement hebben we vanuit alle fracties geprobeerd om gelijke tred te houden. De beslissing rond de integrale jeugdzorg komt uit het parlement en is een gevolg van de maatschappelijke beleidsnota. Die had aanvankelijk een groot draagvlak, maar de aandacht is gaandeweg wat weggeëbd. Laten we proberen om de oorspronkelijke dynamiek te behouden. Het was de bedoeling om in te gaan op de vragen van jongeren, ouders en omgeving, precies om tegen te gaan dat de voorzieningen of de zuilen zouden beslissen wie wel of niet aan de bak zou komen.

Het is niet mijn gewoonte om op de man te spelen, maar ik vind dat men met de dagvaarding te ver is gegaan. We hebben geen nood aan martelaren, maar aan oplossingen en aan samenwerking.

Het gaat blijkbaar over een centrum voor integrale gezinszorg (CIG), maar ik hoor ook andere geluiden. Ik citeer uit een mail van een ander CIG: “Het is zeker niet zo dat de CIG’s geloven dat de integrale jeugdzorg een maat voor niets is. Het proces begint nu pas zichtbare resultaten te hebben in de voorzieningen en op de werkvloer. Laat ons dit maar eerst afwachten met de nodig kritische zin, maar ook met het engagement om het beste uit dit proces te halen. Bovendien werden de CIG’s via de integrale jeugdzorg meer dan ooit op de welzijnskaart geplaatst.”

Daarmee wil ik mijn verontwaardiging uiten over de berichtgeving in de media. Het lijkt een noodkreet. Ik vraag me echter af in hoeverre de inzet van de CIG’s en hun medewerking aan de integrale jeugdzorg geloofwaardig zijn. Als groep zijn de CIG’s er wel van overtuigd. Die ene voorziening spreekt echter van het verlies van een generatie. Meedoen aan het proces is een brug te ver. Zo er al een crisismanager nodig is, lijkt het me achterhaald om die alleen voor de bijzondere jeugdzorg te zoeken. Ik betreur deze gang van zaken. Het lijkt erop dat men kant moet kiezen, maar dat weiger ik. Ik wil samenwerking en ondersteuning van het draagvlak.

Is de keuze voor de integrale jeugdzorg onomkeerbaar? Of willen sommige collega’s dat terugschroeven? Hoe verloopt de communicatie over de implementatie van de integrale jeugdzorg en van het Globaal Plan? Het Globaal Plan biedt extra mogelijkheden, al zullen de mogelijkheden altijd te beperkt zijn. De vijf andere CIG’s willen wel partner zijn. Kan iedereen daar gelijke tred mee houden? Mevrouw de minister, hoe kunnen wij ervoor zorgen dat zij niet afhaken? Ik wil met mijn vragen geen pleidooi houden voor de structuren. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen zijn best doet, zowel professor Deboutte in de psychiatrie als mevrouw Dejonckheere in De Stobbe. Maar hoe zit het met de samenwerking? In 1999 hebben we hier vastgesteld dat de sector aan verkokering leed. Daarom hebben we gekozen voor de integrale jeugdzorg. U weet hoe kritisch ikzelf dat altijd heb bekeken. Net nu het resultaat zichtbaar begint te worden, vind ik de aanklacht een brug te ver. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

De voorzitter: Mijnheer Caron, u kunt straks rustig tussenkomen. U hebt het recht een andere mening te hebben dan mevrouw Merckx, maar u moet uw beurt afwachten.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de minister, het werkveld moet niet alleen zicht krijgen op

het proces, maar moet het ook concreet voelen. Daarom is er op dit ogenblik een structureel overleg met verwijzers en met de respectieve regio's. Vanuit de regio's wordt regelmatig op een rustige en correcte wijze aangekaart welke leemten er zijn en wordt er melding gemaakt van de geboekte vooruitgang. Is er daarover verder overleg?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de aanleiding van onze tussenkomsten werd al duidelijk aangegeven. Sommige collega's hebben al gesteld dat het deels een symbool-dossier is. Dit ene geval staat uiteraard symbool voor andere gevallen. Heel belangrijk is dat er een dagvaarding is. Of men het nu betreurt of niet: er is de scheiding der machten. Men moet de rechterlijke macht haar werk laten doen. Daarna kunnen we hierover opnieuw debatteren in deze commissie. We kunnen dan zien hoever de minister staat met de uitvoering van de procedure en hoe ze tegenover die zaken staat.

We konden vandaag een uitgebreid artikel lezen waarin enkele experts aangeven wat zij ervan denken en hoe zij de toekomst zien. Sommige zaken in dat artikel zijn belangrijk en duidelijk, andere moeten zeker worden genuanceerd. Dat is in een dergelijk dossier altijd het geval.

De wachtlijsten zijn er. Mevrouw de minister, als minister van Welzijn bent u daarvoor verantwoordelijk. Ik ben echter realistisch genoeg om te beseffen dat die wachtlijsten er al een hele tijd zijn. Het is geen evidente zaak.

In dit dossier komen belangrijke zaken aan bod. Het is een complex en zwaar dossier. Het is zeker betreurenswaardig dat die persoon al een hele tijd op de lijst staat om de nodige hulp te krijgen.

Men haalt opnieuw aan hoe belangrijk het is. Het gaat hier niet om een dossier of om een bepaalde alternatieve manier om oplossingen te bieden. Het is een kwestie van én-én. Wij kunnen voort werken aan die wachtlijsten en op die manier maatschappelijk onaanvaardbare situaties wegwerken. Aan de andere kant is het belangrijk dat men in de gegeven omstandigheden streeft naar een combinatie van residentiële hulp en ondersteuning van de ouders. Want in welke maatschappij bevinden die ouders zich? Denk maar aan de grote verantwoordelijkheid die men krijgt, en aan de ruimte die de kinderen krijgen.

Mevrouw de minister, hoever staat u met het wegwerken van de wachtlijsten? U hebt gezegd dat u er snel werk zou van maken. In heel die procedure moet men weten hoe men onder meer de opvoedingswinkels en de opvoedingsondersteuning concreet gaat aanpakken. Men moet dat kunnen aanbieden aan wie het nodig heeft, op een laagdrempelige manier. Ik denk daarbij aan partners

zoals de OCMW's. In dit kader is ook het onderwijs belangrijk. De leerkrachten kunnen voor een lage drempel zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik sluit mij in grote lijnen aan bij mevrouw De Wachter. Mevrouw de minister, ik wil u daarbij nog enkele vragen stellen. Hoever staat men vandaag met de uitvoering van het Globaal Plan? Weet u hoeveel jongeren zich in een dergelijk acute situatie bevinden als het jongetje van elf naar wie wordt verwezen? In hoeveel plaatsen voorziet u voor deze acute gevallen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik verontschuldig mij voor mijn opmerkingen van daarnet, maar het kwam uit het hart. Mevrouw Merckx, wij zijn het vaak en op veel punten eens. Het enige wat ik wou zeggen is dat niemand lichtzinnig naar de rechtbank stapt. Ik beschouw de stap van De Stobbe en van mevrouw Dejonckheere als een 'cri du coeur', een emotioneel geladen reactie op een al jaren aanslepend probleem.

Ik wil dat niet beschouwen als een verwijt aan een minister of aan een regering. Dit is het gevolg van jarenlang opgestapelde problemen. Als leden van de commissie voor Welzijn moeten we binnen onze eigen partijstructuren en bij onze eigen ministers pleiten voor actie. Ik denk niet dat we het probleem zomaar kunnen wegtoveren. Het is er ook niet plotseling gekomen. Het is een langdurig verhaal, maar de toename van de problemen in de samenleving maakt het nog pijnlijker en problematischer.

Het is in dit land niet de gewoonte om zijn inhoudelijk gelijk af te dwingen via de rechtbank. Dat is eigenlijk wat er aan de gang is, zoals voor andere beleidsterreinen wel vaker gebeurt.

Ik zeg ook niet dat het mijn geprefereerde methode is. Ik heb indertijd samen met collega De Wachter de instelling bezocht en mevrouw Dejonckheere is bij ons in de commissie geweest. Mijn respect is te groot om lichtzinnig te oordelen over haar stap. Ik heb veel respect voor wat daar gebeurt. Laat dat voor ons allemaal een les zijn, want we hebben een verantwoordelijkheid die we samen moeten opnemen.

De heer Luc Martens: Mevrouw de minister, ik wil hier zelf nog een aantal elementen aan toevoegen.

Mijnheer Caron, ik heb respect voor wat mensen doen en respecteer de vrijheden die in deze rechtsstaat zijn verankerd. Maar ik ben als de dood voor een samenle-

ving waarbij men de rechters als het ware het privilege zou toemeten om te oordelen over het beleid. Ik wil geen oordeel uitspreken over de rechters, want we kunnen ze niet algemeen beoordelen. Dat zou onrechtvaardig zijn, dus wil ik die fout niet maken. Ik zeg alleen maar dat ons bestel daar niet op afgestemd is. Als er al iets komt, zou het een soort grondwettelijk hof moeten zijn, waar men op grond van institutionele elementen claims kan formuleren en afdwingen.

Als de mensen het gerecht gebruiken als een middel om het beleid onder druk te zetten, is dat een bijzonder gevaarlijke weg. Het past in het juridiseren van verhoudingen, een evolutie die op veel plaatsen in de samenleving al aan de gang is. Het gevolg is dat iedereen zich op den duur gaat indekken tegen mogelijke betwistingen en een anticiperend gedrag zal ontwikkelen om minstens juridisch veilig te zijn. Geneesheren dekken zich in via verzekeringen en straks zullen burgemeesters hetzelfde doen inzake preventie en veiligheid. Denk aan de burgemeester van Ledegem, die verantwoordelijk werd gesteld voor een brand in een bedrijf.

Zo gaan we naar een type van samenleving dat we kennen uit Amerikaanse verhalen. In mijn optiek is dat geen wenselijke ontwikkeling. Ik zie dit gebeuren, ik wil daar begrip voor opbrengen en aanvaarden dat het een 'cri du coeur' is – het ene hart is het andere niet –, maar ik vind het een gevaarlijk precedent. Ik zeg dit zonder enig overleg met de minister, dus ik spreek echt wel voor mezelf en vanuit mijn eigen inzicht en ervaring.

Het gaat nu over een casus die ik alleen ken via de krantenverhalen. Ik moet dus vertrouwen op degenen die het dossier wel goed genoeg kennen om het antwoord te weten. We mogen het dossier in elk geval niet alleen kennen uit krantenverhalen. We weten maar al te goed dat kranten vaak een eenzijdig verhaal brengen. In verschillende functies word ik daar af en toe mee geconfronteerd. Het is erg moeilijk om een volledig verhaal te brengen. Actoren schuiven vaak verantwoordelijkheden door. Ik doe geen uitspraak, maar de casuïstiek kan hoogstens aanleiding zijn om de zaak breder te bekijken.

Mevrouw de minister, we hebben het al zo vaak gehad over de wachtlijsten. Tot op zekere hoogte moeten we daarvoor aandacht blijven vragen. Uw Globaal Plan wil daarop een antwoord te bieden. Het is een oude kwaal. Zowel ikzelf als mijn opvolgers werden ermee geconfronteerd, en ook na u zal men ermee worden geconfronteerd. Het wijst wel op een globaal falen van de samenleving. De bestaande pedagogische milieus kunnen hun ding niet meer doen en weten zich op verschillende manieren onvoldoende gesteund. De steun die ze onderling betonen, de loyaliteit van ouders ten aanzien van het onderwijs en omgekeerd, de beeldvorming in de media, de mate waarin een buurt een plek is waar jongeren zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen, dat zijn

allemaal elementen van die verantwoordelijkheid. Als die verantwoordelijkheden minder worden opgenomen, ontstaan er onvermijdelijk meer situaties die helemaal ontsporen. Ten aanzien van de overheid wordt, ten langen leste, een overdreven verwachting geformuleerd. Daarbij dreigt de overheid altijd achterop te raken ten aanzien van de verwachtingen. De spanning wordt groter, want de vraag evolueert sneller dan het aanbod van de overheid. Dat blijft een groot probleem.

Ik herinner me nog een bezoek – samen met mevrouw Paula D'Hondt – aan een kansarm gezin. We waren gechoqueerd door de armoede, zeker in vergelijking met het leven dat ik heb meegemaakt, want ik behoor tot degenen die wat betutteld en verwend zijn geweest in het leven. Na die confrontatie gingen we alle twee een beetje geschokt buiten en vroegen ons af hoe dat mogelijk was. Als we de som maken van alle middelen die vanuit alle overheden naar dat gezin gaan en kijken naar het resultaat, dan is dat bijna onbegrijpelijk mager.

De heer Bart Caron: Ik zou u toch graag even onderbreken. U zegt dat de samenleving de problemen opgesolferd krijgt. U doet alsof men onmachtig is om sommige problemen te voorkomen. Maar misschien is er ook een gebrek aan moed van bestuurders, van u en mij, om in de samenleving lijnen te trekken en zo te voorkomen dat die problemen ontstaan.

De heer Luc Martens: Wat ik wil zeggen is – en daar is een historische verklaring voor – dat er een soort institutionalisering is van het veld. Er gaan heel veel middelen naar alle mogelijke institutionele en organisatorische lijnen van dienstverlening, maar de som van die middelen geeft niet het rendement dat men er mag van verwachten. Ik verwijs naar de situatie van dat kansarme gezin. Het is nogal evident dat het geholpen moet worden. Er werd voor dat gezin netto 4 miljoen Belgische frank vrijgemaakt. En het resultaat op het einde van het jaar was dat de armoede dezelfde was. Als men dat transfereert, moeten er eigenlijk veel meer open structuren komen waar men, vertrekkend vanuit de nood van het gezin of van de betrokkenen, ruimte kan geven aan een goed geïntentioneerde, professionele en bekwaame instelling. Die verantwoordelijkheid ligt bij verschillende overheden. Ik zeg het evengoed ten aanzien van mezelf, ik heb daar geen problemen mee. Ik stel alleen maar vast dat er een grote input van middelen is en dat het resultaat sterk wordt afgeremd door tal van mechanismen. (*Opmerkingen mevrouw Mieke Vogels en mevrouw Elke Roex*)

De heer Bart Caron: Het gaat ook over de efficiëntie van de hulpverlening. We hebben het er al vaak over gehad – en ik overdrijf nu een beetje – hoe hulpverleners elkaar voor de voeten lopen bij kansarmoede. Dat is inadequate hulpverlening: te laat en ongecoördineerd. Als een multidimensionale armoede de bron is

van allerlei problemen, dan moeten we daar een snel en adequaat antwoord op geven. Maar dat doen we niet. We werken gefragmenteerd, vaak met dure hulpverlening, maar niet efficiënt. We moeten daar sneller op reageren, bijvoorbeeld via opvoedingsondersteuning. Daar rijpt het schoentje. De dag dat men moet remediëren, is de slaagkans 10 percent. De dag dat men snel kan handelen, is de slaagkans 70 percent. Daarover gaat het. Als we de wachtlijsten willen inkorten, moet de hulpverlening snel, adequaat en preventief ageren.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik denk dat we heel veel elementen in het debat zouden kunnen betrekken. We zouden er een heel groot debat van kunnen maken.

De eerste vraag die we moeten stellen is in welk soort samenleving we willen leven. Dat is de fundamentele vraag. Hoe organiseren we onze samenleving, hoe organiseren we onze gezinsverbanden, hoe organiseren we sociale steun? Dat is een belangrijk maatschappelijk debat dat misschien te weinig gevoerd wordt door diegenen die daarover stellingen zouden kunnen innemen: de hulpverleners en de zorgsector zelf. Zij zijn nochtans goed geplaatst om daarover een opinie te geven. Dat heb ik wel een beetje gemist in het debat.

Een tweede vraag is hoe we de zorgsector willen organiseren. Ik vind de opmerking van de voorzitter cruciaal. Ik denk dat we niet in een zorgsectormodel willen functioneren. Ik hoop dat het ook niet de wens is om in een model te functioneren waarin alles gejuridiseerd wordt. Ik denk dat veel mensen in de commissie en in de zorgsector daar niet voor kiezen.

Wij kiezen wel voor een model waarin we meten, diagnosticeren en indiceren op een professionele wijze. We blijven investeren om dat beter en beter te doen. Men moet de noden van het individu, van het gezin en van anderen diagnosticeren, om dan een proces van zorgbemiddeling op te zetten. Daarbij proberen we om de matching van vraag en aanbod zo goed mogelijk te realiseren, met respect voor de keuzevrijheid van het individu. Dat vind ik heel belangrijk. Ik zal voor de rechtbank ook ten gronde repliceren over dit individuele dossier. De families die vandaag op de wachtlijsten staan, krijgen immers wel degelijk aanbiedingen. We kiezen echter voor een bemiddelingsmodel waarin het vrijstaat om een aanbod te aanvaarden of niet. Ik ben voorstander van dat model omdat het volgens mij essentieel is voor de zorg- en welzijnssector dat alles er gebeurt in wederzijds respect en in wederzijdse dialoog, om zoveel mogelijk groeikansen mogelijk te maken.

Ik heb inderdaad altijd gestreefd naar de juiste zorg en de juiste omkadering voor mensen met noden, en in het

bijzonder voor jongeren. Het is daarom dat we – ik ben blij dat iedereen hier rond de tafel dat erkent – massaal investeren, zowel in de sector voor personen met een handicap, als in de aanpak van intrafamiliaal geweld en in het Globaal Plan.

Ik heb een gesprek gehad met mevrouw Dejonckheere. Wat ik in de kranten lees is een heel ander verhaal dan wat mevrouw Dejonckheere mij vertelt. Ik kan mij inbeelden dat de context vandaag van die aard is dat bepaalde zaken op een bepaalde manier geïnterpreteerd worden. Ik wil niemand iets verwijten, maar ik stel gewoon vast dat ik van mevrouw Dejonckheere een verhaal en andere vragen hoor dan wat ik in de kranten lees. Ik heb uit de kranten niet kunnen opmaken wat de concrete hartenkreet is, maar dat was wel mogelijk na dat gesprek.

Misschien nog iets over de integrale jeugdzorg. Ik vind het spijtig dat die niet de nodige appreciatie krijgt. De operatie van de integrale jeugdzorg heeft inderdaad te maken met het beheersmatige, met de onderlinge afstemming van sectoren. Ik kan begrijpen dat een individuele hulpverlener of een individueel gezin daar nu geen boodschap aan heeft. Hetzelfde gebeurt in het bedrijfsleven. Stel u voor dat zes verschillende bedrijven met eenzelfde cliënteel, maar met zes verschillende bedrijfsculturen hun dienstverlening op elkaar willen afstemmen, willen integreren. Dat vergt een heel proces. Dat is ook de operatie van de integrale jeugdzorg. Dat neemt veel tijd in beslag. We zouden ook liever zien dat het sneller kon, maar ik heb respect voor het proces. Ik weet niet of u al eens een fusie of een joint venture van twee bedrijven hebt meegemaakt, maar opdat bedrijfsculturen elkaar zouden vinden, is er heel wat tijd nodig.

Als zes sectoren elkaar moeten vinden, weten we dus dat daar tijd voor nodig is. Dat proces is echter onomkeerbaar. Ik ben blij dat men dat op het terrein goed weet. Ik ben ook blij dat men beseft dat dit niet gemakkelijk is. Er moeten nog randvoorwaarden worden ingevuld, ik ben de eerste om dat te erkennen. Er zal nog veel overleg nodig zijn. Maar er is al heel wat werk gedaan.

De netwerken rechtstreeks toegankelijke hulp zijn operationeel. De principes van de toegangspoort zullen deze maand worden toegelicht aan de verschillende sectoren. Voor de netwerken crisishulp is het voorbereidende werk gedaan. Er zullen er elf starten in juli 2007 en ze zullen operationeel zijn in 2008. Dit proces is dus onomkeerbaar. Eigenlijk zitten we in de eindfase. Ik weet dat er altijd weerstanden zijn bij dergelijke fenomenale operaties. Ik kan begrijpen dat sommigen zo iets dan afschilderen als een kloof tussen het beleid en de praktijk. Ik zeg niet dat mevrouw Dejonckheere dat doet. Misschien is dat wel een laatste stuip-trekking

van verzet tegen een evolutie waarvan sommigen hadden gehoopt dat ze niet zou doorgaan. Toch is ze doorgegaan. Het werk is geleverd. Er zijn al dingen operationeel. De grootste kaap zal echt worden genomen; nog deze maand is daarover een belangrijk overleg.

Ik begrijp de tussenkomst over samenwerking, want uiteindelijk is dat ook mijn visie. Het debat ging daarnet over de vraag van mevrouw Dejonckheere naar een crisismanager op beleidsniveau. Dat is echter niet de vraag van mevrouw Dejonckheere. Er zal ook wel een andere reden zijn waarom men dit zo wenst te interpreteren. Ik denk trouwens dat dit niet zou werken. In de stappen die we zetten rond zorgregie in het gehandicaptenbeleid, is de samenwerking, op een niet-vrijblijvende manier, voor mij essentieel. We hebben het al vaak gehad over samenwerking op een vrijblijvende manier. Op een bepaald moment moet een beleid echter krijtlijnen trekken en wijzen op een collectieve verantwoordelijkheid. In dit geval is dat de collectieve verantwoordelijkheid van opnameplicht. Dat doen we bijvoorbeeld in het gehandicaptenbeleid en eigenlijk maakt dat deel uit van het proces van de integrale jeugdzorg, via de toegangspoort rechtstreeks toegankelijke en niet-rechtstreeks toegankelijke hulp.

Als men vanuit De Stobbe spreekt over een crisismanager, dan heeft men het niet over het beeld dat men nu graag wil ophangen van een superman of -vrouw die alle overheden samenbrengt en die van daar uit de regie zal voeren van wat deze mensen dagdagelijks zouden moeten waarmaken in de praktijk. Ik ben diegene die probeert het engagement te respecteren om, in dialoog, tot afspraken te komen. Ik stel vast dat het ook lukt om afspraken te maken en te honoreren.

Op de uitbreidingen in het gehandicaptenbeleid ga ik niet te diep in. Misschien is het een aantal van u ontgaan, maar de plaats die gevraagd werd, is een plaats in de gehandicaptensector en niet in de sector van de bijzondere jeugdzorg. Ik kan natuurlijk een stand van zaken geven over het Globaal Plan. Men vroeg een plaats in een MPI, een sector waar er de laatste jaren 104 plaatsen bijkwamen. In dit dossier werd een aanbod gedaan, maar men is er niet op ingegaan. Ik zal er ten gronde op doorgaan op de rechtbank.

Ik zal nu even ingaan op de stand van zaken betreffende het Globaal Plan Jeugdzorg. Voor de implementatie van het Samen Terug op Pad-Programma werden de erkenningsaanvragen ingediend. In 2007 gaan twee nieuwe teams van start. Net zoals professor Deboutte heeft bepleit, hebben we gezorgd voor ondersteuning voor de steungezinnen en de pleegzorg. Het project is in 2007 van start gegaan.

In de rondzendbrief van 6 oktober 2006 werd een oproep gelanceerd voor de versterking van de orthopedagogi-

sche pleegzorg. Ik denk daarbij aan de eenloketfunctie in Limburg. Daarnaast is er ook de versterking van de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG). Op 30 maart 2007 werd er beslist om 55 bijkomende plaatsen te creëren en die zullen worden gerealiseerd op 1 juli 2007. Er wordt gezorgd voor de uitbreiding van crisishulp aan huis en van de capaciteit van onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra. In 2007 komen er 26 bijkomende plaatsen. Over de uitbreidingsaanvragen voor de capaciteit van begeleidingstehuizen, dagcentra en begeleidingsdiensten voor zelfstandig wonen werd op 5 april 2007 gecommuniceerd.

Misschien is de impact van het Globaal Plan op het terrein vandaag nog niet duidelijk. Dat is ook normaal. De belangrijkste implementaties gebeuren vanaf 1 juli 2007. We hebben een oproep gedaan aan de sector. De toewijzingen zijn gebeurd. Vanaf 1 juli 2007 is er dan ook een uitbreiding met 106 residentiële plaatsen, 26 plaatsen in de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra, 148 ambulante en semi-ambulante plaatsen en 100 bijkomende begeleidingen op jaarbasis voor de diensten voor crisishulp aan huis. Ik heb het dan nog niet eens over de herstelgerichte afhandeling die we geïntroduceerd hebben, de experimentele rondes met Youth at Risk, de overstap enzovoort. Ik verwijs ook naar de uitbreiding van de projecten inzake gestructureerde, kortdurende residentiële bezettingen. Ik kan zo nog een tijdje doorgaan.

Ik denk dus dat er wel degelijk een groot verschil is. Als nu wordt gezegd dat er nog niets zichtbaar is, verwijs ik naar de grote uitbreiding die op 1 juli zal worden gerealiseerd. Ik betreur dan ook de opmerkingen, zelfs door mensen die hiervan op de hoogte zijn en die het individuele dossier kennen. Vlak voor de uitvoering van de plannen wordt gezegd dat er nu gehandeld moet worden. Op 1 juli 2007 wordt echter uitvoering gegeven aan de projecten. Ik zal maar zeggen dat die commentaar toeval is.

De opmerking dat opvoedingsondersteuning beperkt wordt tot opvoedingswinkels en Triple P doet afbreuk aan de visie die we ontwikkeld hebben en aan de concrete realisaties rond opvoedingsondersteuning. Zelfs in het deel over de kinderopvang hebben we gezorgd voor een structurele inbedding. We schenken enorm veel aandacht aan opvoedingsondersteuning. Ook uit de discussies met minister Vandenbroucke, die sterk inzet op de ontwikkelingen inzake de brede school, blijkt deze bekommernis. We doen heel wat voor onze regioverpleegkundigen en voor de mensen die getraind zijn voor Triple P. We zullen 250.000 gezinnen bereiken via concrete opvoedingsondersteuning, los van initiatieven als de opvoedingswinkels.

Niemand heeft ons lessen te geven over de opvoedingsondersteuning. Daar maken we immers een zaak van, en

terecht. We geloven oprecht in het soort samenleving waarin we willen leven. We geloven dat een kind in eerste instantie het recht heeft om zich maximaal te ontplooiën en te ontwikkelen in zijn eigen omgeving. We moeten daar maximaal op inspelen. Vanuit die visie is het een terechte beleidskeuze om, naast alle andere investeringen en inspanningen, die kaart te blijven trekken.

We hebben trouwens gesprekken gevoerd met minister Anciaux om na te gaan hoe ook in de vrijetijds- en culturele sector, onder meer bij de jeugdverenigingen, het sociaal draagvlak kan worden versterkt en hoe we ervoor kunnen zorgen dat mensen en gezinnen de nodige ondersteuning krijgen.

Over het individuele dossier zal ik ten gronde reageren voor de rechtbank. Ik denk niet dat dit een representatief dossier is waaruit beleidsconclusies kunnen worden getrokken. Ik ben wel van mening dat het fundamenteel is dat we ons samen afvragen naar welke samenleving we willen evolueren en vooral hoe we onze zorgsector in de toekomst willen organiseren.

Ik blijf erbij dat de keuze die ik heb gemaakt inzake de opnameplicht – waarbij elke verantwoordelijke ook bereid is die verantwoordelijkheid op te nemen – veel fundamenteeler is dan de keuze voor een model waarin een toewijzing gebeurt door een rechter of door een overheid. De keuze moet vooral gebeuren op basis van wederzijds respect, op basis van een goede diagnose, afstemming en zorgbemiddeling. We zullen samen moeten erkennen dat we bij de zorgbemiddeling ofwel kiezen voor het wederzijds respect, ofwel voor een managementbenadering. We kunnen die zaak perfect managen als we dat willen. Voor de organisatie van de zorgsector heeft dat echter heel wat consequenties. Ik wens die keuze niet te verdedigen.

Daarenboven zullen we blijven inzetten op de uitbreiding op allerlei vlakken. Het is immers mijn bedoeling om ademruimte te creëren. Het klopt dat de verandering ten volle duidelijk zal zijn vanaf 1 juli 2007. Ik ben de eerste om toe te geven dat het werk na die datum zeker en vast nog niet af zal zijn. Ik hoop dat ook. Als we in een situatie verzeild zouden raken waarbij het werk af zou zijn, dan zou dat betekenen dat we een verkeerde visie hebben op welzijn, op zorg. Ik hoop dat er nooit iemand zal beweren dat het werk inzake welzijn en gezondheid afgerond kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Vooraf zou ik willen zeggen dat ik op geen enkel ogenblik heb beweerd dat het inschakelen van de rechtbank de ideale oplossing zou zijn. Ik hou helemaal geen pleidooi voor het juridiseren van onze samenleving. Ik heb wel gezegd dat ik begrip kan hebben voor de redenering die achter de dagvaarding zit.

Ik heb het dan niet over het juridische maar over het feitelijke aspect. Het gaat toch wel om een noodkreet. Het kind wacht al zolang op de juiste opvang. Ik heb daarnet een overzicht gegeven van de plaatsen waar die jongen al heeft gezeten.

De stap die nu gezet is, moet worden beschouwd als een laatste noodkreet. Er was geen andere oplossing. Blijkbaar is die er ook nu nog niet. Ik kan wel begrijpen dat die stap op een bepaald ogenblik wordt gezet.

Mevrouw de minister, u stelt dat u hier niet verder zult ingaan op het individuele dossier. Het zal trouwens uw dossier niet meer zijn. Als ik goed ben ingelicht, worden de pleidooien in kort geding gehouden op 19 juni. De behandeling van de zaak ten gronde is voor veel later. Iedereen die ook maar in enige mate vertrouwd is met de rechtbank, weet dat de zaak op de lange baan kan worden geschoven.

Ik betreur wel dat u deze zaak als een individueel dossier voorstelt. Dat is niet zo. Deze zaak heeft de pers gehaald en is uitgegroeid tot een symbooldossier. Er zijn veel kinderen in moeilijke situaties die wachten op een oplossing. Ik betreur dat u hieruit geen conclusies wilt trekken.

Voor alle duidelijkheid, bij de bespreking van het Globaal Plan heb ik uitvoerig gezegd dat mijn fractie zich daar grotendeels in kan vinden. Het zou u echter sieren als u terdege rekening zou houden met kritiek, zeker als die afkomstig is van specialisten. Kritiek van de oppositie maakt deel uit van het politieke spel. Tijdens de vorige regeerperiode hadden we kritiek op uw voorganger. Het is normaal dat u geen rekening houdt met de kritiek van uw politieke tegenstanders.

Het gaat hier echter niet alleen om kritiek vanuit het parlement, maar ook van mensen op het terrein. Ze stellen een aantal vragen, zowel over de bijzondere jeugdzorg als over de integrale jeugdhulp. Op dat laatste punt bent u uitvoerig ingegaan. U moet bereid zijn om in dialoog te gaan met de experts. Ze formuleren hun kritiek toch niet op een gratuite manier. Als dat het geval zou zijn, zouden ze hun geloofwaardigheid op de helling zetten. Ook al is die kritiek misschien te scherp geformuleerd, toch zit er een grond van waarheid in.

Mevrouw de minister, ik ben bereid om te accepteren dat processen traag verlopen. De kritiek die we horen, is echter veel fundamenteeler. Daarnet zei u over de integrale jeugdzorg dat we in de eindfase van het proces zitten. Ik raad u aan rekening te houden met deze kritiek en na te gaan welk antwoord daarop kan worden geformuleerd.

U hebt een gesprek gehad met directeur Dejonckheere van De Stobbe. Blijkbaar heeft ze u gezegd dat ze niet

heeft gepleit voor het aanstellen van een crisismanager. Ik heb hier echter de verschillende interviews bij. Volgens mij heeft ze daarover ook op de televisie verklaringen afgelegd. Ik kan dat hier echter niet bewijzen.

De heer Luc Martens: Mevrouw Dillen, op haar initiatief heb ik mevrouw Dejonckheere een paar keer ontvangen. Ik kan alleen zeggen dat ze uitdrukkelijk heeft gesteld dat ze daarvoor geen vragende partij was.

Mevrouw Marijke Dillen: Het zal weer eens de schuld van de media zijn!

De heer Luc Martens: Ik kan alleen zeggen wat ik gehoord heb.

Mevrouw Marijke Dillen: Ze heeft ook verklaringen op televisie afgelegd. (*Opmerkingen van mevrouw Trees Merckx-Van Goey*)

Ik ben blij dat mevrouw Merckx, die in deze toch objectief is, dat bevestigt. In interviews in Het Nieuwsblad, De Standaard, De Morgen en Gazet Van Antwerpen heeft ze daarvoor gepleit.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Ik heb niet beweerd dat mevrouw Dejonckheere niet gepleit heeft voor een crisismanager. Ik heb gezegd dat ze niet heeft gepleit voor een crisismanager zoals de media en de vraagstellers dat voorstellen. Ze heeft geen crisismanager gevraagd op het niveau van het beleid. Ze heeft een crisismanager gevraagd op basis van individuele dossiers. Dat is een groot verschil. Ze vraagt een crisismanager op basis van de individuele gezinssituatie, van de dossiers zelf en niet op basis van de interpretatie die eraan wordt gegeven in de media of door de vraagstellers, die de informatie hebben overgenomen uit de media.

Mevrouw Dillen, ik verwijt u niets. Ik zeg u alleen wat ik weet. Blijkbaar zijn er nogal wat misverstanden over de gevoerde communicatie. Misschien gaat het niet om toevalligheden. U baseert zich op de informatie die u hebt. Ik zeg alleen dat ik van haar een ander verhaal heb gehoord. Het stemt niet overeen met wat ik in de kranten heb gelezen. Tot op heden wil ik me baseren op de gesprekken die ik aanga met de mensen, ook met degenen die kritiek leveren. Ik heb daar nog nooit een probleem mee gehad. U kunt natuurlijk alleen voortgaan op de informatie die u hebt.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik zal afronden. We moeten eens ernstig nadenken over de twee zaken. Ik haal hier aan wat mevrouw Dejonckheere letterlijk heeft gezegd in verschillende kranteninterviews. Ze zegt dat het tijd is om een efficiënte, goeddraaiende procedure op te star-

ten, waarbij we een diagnose stellen, voor een oplossing zorgen en achteraf de zaak evalueren. Mevrouw de minister, het is geen rechtstreeks verwijt aan uw adres, maar ze stelt ook voor om, vermits alle beleidsdomeinen naar elkaar verwijzen, een overstijgende crisismanager aan te stellen, die orde op zaken kan stellen. Het lijkt me de moeite waard om daar eens over na te denken.

Ten slotte wil ik nog aankondigen dat ik namens mijn fractie een met redenen omklede motie zal indienen.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw Dillen, ik wil een en ander rechtzetten. Ik heb niet gezegd dat ik geen beleidsconclusies wil trekken uit dit individuele dossier. Ik heb wel gezegd dat ik denk dat dit dossier niet representatief is om er gefundeerde beleidsconclusies uit te trekken. Ik verwijs ter zake naar het Globaal Plan zelf. Dat is opgemaakt op basis van een zeer grondige omgevingsanalyse. Ik denk dat het nog maar weinig gezien is in dit parlement dat iemand die een beleidsvoorstel formuleert zich zo kwetsbaar opstelt als ik heb gedaan met dit plan. Het uitgangspunt van de nota was werkelijk de vraag hoe groot de wachtlijsten zijn, wat de vastgestelde tekorten, gebreken en problemen zijn. Een heel hoofdstuk wordt gewijd aan die omgevingsanalyse.

We hebben dus geprobeerd een beleid op te stellen op basis van een analyse die we hebben gemaakt samen met de sector zelf, en dus niet op basis van individuele gevallen. Aan de hand van die omgevingsanalyse hebben we dan gedurende negen maanden overlegd met de diverse actoren uit de sector, om een oplossing ten gronde te zoeken. Ik wil mijn beleidsbeslissingen immers nemen op een gefundeerde en grondige wijze, en dus ook steunend op die omgevingsanalyse. We houden daar wel degelijk rekening mee. Dat staat zwart op wit in het eerste hoofdstuk van het Globaal Plan. U kunt het daar terugvinden. We verwijzen daar expliciet naar.

U vindt het jammer dat ik de kritiek niet ernstig neem. U zegt dat dit toch wel nuttig zou zijn. We doen echter niets anders dan voortdurend bijsturen op basis van een dialoog met alle betrokkenen. Als er beleidsconclusies moeten worden getrokken, is het belangrijk verschillende stemmen en elementen te horen. Dat proberen we te doen. We nodigen mensen uit om te horen wat hun visie is op een aantal evoluties. Met die kritiek van verschillende experts wordt wel degelijk rekening gehouden, en dat zoveel mogelijk in consensus. Men kan daar natuurlijk altijd over discussiëren. Dat verschilt al naargelang de expert.

Ik ben ook de eerste die expliciet heeft gezegd dat er een oefening moet gebeuren inzake de regie. Dat staat trouwens ook in het Globaal Plan. U hoeft me dus niet te zeggen dat het misschien eens zinvol zou zijn om daarover na te denken. Ik verwijs naar dat Globaal

Plan: rekening houdend met de verschillende bestaande bevoegdheden, vinden wij het essentieel met de diverse betrokkenen te bekijken hoe die regie concreet kan gebeuren. Daarom is er op federaal niveau de werkgroep-Maes, waarin expliciet wordt samengewerkt tussen Welzijn, Justitie en de politiediensten. Ik heb dit dus zelf aangegeven. Ik heb ook al een aantal stappen gezet. U hoeft me dus niet te overtuigen van het belang daarvan, integendeel. Ik heb dit zelf erkend en geformuleerd, en ik heb zelf initiatieven daartoe genomen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een offensieve bevolkingspolitiek en de afwezigheid daarvan in Vlaanderen/België

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp kon op geen beter tijdstip aangekaart zijn. Vandaag is immers de Werelddag van het Gezin.

We weten allemaal dat het in Vlaanderen en in Europa niet goed gaat op demografisch gebied. Geregeld bereiken ons alarmkreten ter zake. Het is algemeen bekend dat de bevolking de komende jaren helemaal niet zal stijgen. Integendeel, de cijfers zijn duidelijk: de laatste dertig jaar is het aantal geboorten stelselmatig gedaald. De jongste twee jaar kende het een heel lichte stijging, maar het Vlaamse geboortecijfer blijft alleszins erg laag. Vlaanderen heeft een geboortecijfer van 1,55 kinderen per vrouw op vruchtbare leeftijd. Dat is lang niet genoeg om de bevolking in stand te houden. Daarvoor zijn er 2,1 kinderen per gezin nodig. Nog maar vijftig jaar geleden haalden we een comfortabel cijfer van 2,6 kinderen. Een kwarteeuw later zakte dit cijfer voor het eerst onder de noodzakelijke drempel van 2,1 kinderen.

Vlaanderen staat op dit vlak niet alleen. Deze lage geboortecijfers zijn symptomatisch voor heel Europa. De individualisering, de persoonlijke materiële welvaart en de steeds hogere eisen die worden gesteld aan de opvoeding van kinderen verklaren – hoewel dat niet de enige elementen zijn – waarom vele koppels niet meer kiezen

voor een groot gezin. Bovendien stellen we vast dat vele koppels om diverse redenen het krijgen van kinderen uitstellen, wat dan weer aanleiding kan geven tot nieuwe problemen. Hoe ouder een vrouw is, des te meer vruchtbaarheidsproblemen er immers ontstaan.

De heer Pauly, de voorzitter van de Gezinsbond, de grootste familieorganisatie in Vlaanderen, heeft enkele weken geleden volledig terecht de noodklok geluid. Europa is volgens de heer Pauly niet langer leefbaar als de huidige demografische evolutie zo doorgaat. De lage geboortecijfers bedreigen onze welvaartsstaat en hypothekeren de toekomst, en op termijn zelfs het loutere voortbestaan van ons volk.

Bekijken we wat andere cijfers. Volgens een studie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening telt ons land vandaag ruim 100.000 vijftien- tot dertigjarigen minder dan tien jaar geleden. Dat is een daling met 5,8 procent. Vooral Vlaanderen wordt hiermee geconfronteerd. Hier bedroeg de daling 7,5 procent. De ontgroening van de beroepsbevolking is dus geen verre toekomst meer, maar realiteit. Zoals we allen weten, is het de verhouding tussen de actieve en de niet-actieve bevolking die telt in de economische en maatschappelijke realiteit. In de discussie over de betaalbaarheid van de sociale zekerheid staat het principe van de solidariteit tussen werkenden en niet-werkenden centraal. We moeten ons dan ook afvragen of een steeds kleiner wordende groep werkenden kan blijven betalen voor de steeds groter wordende groep gepensioneerden. Het is dan ook belangrijk om dit te koppelen aan de problematiek van de steeds toeneemende vergrijzing. Op een vrij recent colloquium dat het Consortium Vergrijzing in Vlaanderen en in Europa (CoViVE) in november 2006 organiseerde, is gebleken dat de vergrijzing in Vlaanderen nog harder zal toeslaan dan demografen eerder hadden gedacht, met zeer zware gevolgen. De demografen zijn immers tot het besef gekomen dat ze drie kapitale fouten hebben gemaakt. Een van die fouten was de verkeerde verwachting dat het geboortecijfer opnieuw zou stijgen, wat niet is gebeurd. Integendeel, het is blijven schommelen rond 1,55 kinderen en niet rond de 2,1 kinderen, zoals de demografen hadden gehoopt.

De situatie is ernstig. Dit probleem zou dus bovenaan de politieke agenda moeten staan. In de praktijk is dat echter allerm minst het geval, aldus de voorzitter van de Gezinsbond. De beleidsdocumenten van de Vlaamse Regering schenken helaas geen aandacht aan de demografische evolutie of aan maatregelen om het geboortecijfer te doen stijgen.

In het verleden zijn hieraan enkele zeldzame parlementaire besprekingen gewijd. De laatste die ik heb teruggevonden dateert van 2002, toen er ter zake een aantal interpellaties werden gehouden. Wie hier in de vorige zittingsperiode zetelde, weet nog dat een eminent lid,

nu voormalig lid, dit onderwerp regelmatig aankaarte. Dan heb ik het over de heer Chris Vandenbroeke. Uit die besprekingen is namelijk gebleken dat zowat alle partijen overtuigd zijn van de dringende noodzaak van maatregelen om het aantal geboorten te doen stijgen. Er is ook hoop, mevrouw de minister. Uit onderzoek is gebleken dat de kindervens bij veel koppels wel degelijk bestaat. Mochten ze hun hart mogen of kunnen volgen, dan zouden de meeste jongeren wel een gezin met twee tot drie kinderen willen. Dat is hoopgevend, maar de verwezenlijking hiervan wordt uitgesteld. Dat gebeurt om diverse redenen, zoals beroepsredenen, moeilijkheden bij het combineren van gezin en arbeid en het verwerven van onroerend goed.

Volgens mij is er alleszins dringend nood aan een overheidsbeleid dat de nataliteit de hoogte moet injagen. Er is dringend nood aan een gezins- en kindvriendelijk beleid. In de praktijk halen gezinnen vandaag geen financieel of professioneel voordeel uit het hebben van kinderen, integendeel. Zij die kinderen hebben, beseffen dat maar al te goed. Een degelijke bevolkingspolitiek moet dan ook een centraal thema worden, zowel in Vlaanderen als in Europa.

We moeten vaststellen dat vele andere Europese landen zich hiervan wel degelijk bewust zijn. Duitsland besteedt bijvoorbeeld veel aandacht aan het onderwerp en neemt radicale maatregelen. Naar aanleiding van het Duitse EU-voorzitterschap had Duitsland al aangekondigd dat een offensieve bevolkingspolitiek een prioriteit moest zijn voor Europa. In eigen land hebben de Duitsers concrete maatregelen genomen. Om het dalende geboortecijfer op te krikken werd bijvoorbeeld het zogenaamde onderhoudsgeld goedgekeurd. Als een van de ouders – in de praktijk meestal de moeder – na de geboorte thuisblijft om voor de baby te zorgen, ontvangt ze twaalf maanden lang 67 percent van haar vorige netto-loon, met als maximumbedrag 1800 euro. Als de partner ook nog eens vrijaf neemt, wordt die maximumtermijn zelfs verlengd tot 14 maanden. Dat is een van de voorbeelden uit het hele pakket maatregelen.

Ook in Frankrijk heeft men hier ernstig werk van gemaakt. Het land plukt vandaag al de vruchten van zijn genereuze gezinsbeleid. Men steunt er sterk het thuisblijven met kleine kinderen. Wie drie kinderen onder de drie jaar heeft en zijn loopbaan onderbreekt, krijgt een degelijke uitkering. Bovendien krijgen gezinnen ook talrijke kortingen, tegemoetkomingen, aanmoedigingspremies en belastingvoordelen. Ook in Italië, dat een ernstige demografische situatie kent, worden in verschillende steden geboortepremies uitbetaald die tot 10.000 euro kunnen oplopen.

Andere landen, bijvoorbeeld de Scandinavische, kiezen dan weer voor een gemengde aanpak. Zij bieden vrouwen een voordeelpakket, met onder meer loontoeslag,

flexibele werkuren en een kwaliteitsvolle kinderopvang. Dat vind ik toch wel erg opmerkelijk. Kiest de vrouw ervoor om thuis te blijven, dan krijgt ze gedurende dertien maanden tachtig percent van haar loon uitbetaald. Bovendien is de mentaliteit in het bedrijfsleven er totaal anders dan bij ons. In de Scandinavische landen worden de ondernemers gestimuleerd om hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Opvallend is dat economisch sterke landen tegelijkertijd een krachtige gezinspolitiek voeren. Daaruit kunnen we afleiden dat economische groei en gezinspolitiek samen kunnen gaan.

Mevrouw de minister, in Vlaanderen en in het hele land wordt er weinig of geen aandacht besteed aan deze problematiek. Het is spijtig genoeg niet uitsluitend uw bevoegdheid. We zien wel – zoals steeds – mooi verpakte verkiezingsbeloften, maar dat volstaat niet. Beloften moeten ook worden gerealiseerd.

U bent minister van Gezin. Ondanks de pleidooien naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen, is er tot op vandaag geen volwaardig samenhangend beleid. Ik zeg niet dat u geen inspanningen hebt gedaan, integendeel. Ik verwijs naar het dossier van de kinderopvang. Inzake de harmonieuze combinatie van gezin en arbeid, is er echter nog een lange weg te gaan. De actieve ondersteuning van gezinnen moet een topprioriteit worden. Om het met de woorden van onze oud-collega Chris Vandenbroucke te zeggen: “Een gemeenschap die haar gezinsbeleid negeert, negeert haar identiteit en hypothekeert de welvaartsstaat.”

We moeten streven naar een volledige integratie van deze problematiek in het beleid. Het gaat om geld, entourage, tijdscredieten, voorzieningen voor ouders, opvangmogelijkheden en tegelijkertijd om aandacht voor gezinnen, een betere omkadering en ondersteuning en aandacht voor gezinnen waarvan een van de ouders wenst thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen. Hiervoor ontbreekt in Vlaanderen alle aandacht, ondanks het feit dat de Raad van State uitdrukkelijk heeft erkend dat dit een exclusieve Vlaamse bevoegdheid is.

Wanneer deze materie in dit parlement aan bod komt, spreken verschillende collega's meewarig over het terugsturen van vrouwen naar de haard. Niemand rond deze tafel wil daarvoor pleiten. Dat is ook mijn pleidooi: wanneer vrouwen dat willen doen, moet het op vrijwillige basis zijn, uiteraard niet verplicht. Ik geef hiervan voorbeelden uit het buitenland. Ik betreur dat veel collega's de neus ophalen voor dit dossier. Net zoals vele ons omringende landen moeten we er ernstig over nadenken de ouders de mogelijkheid te geven om te kiezen. Dat hoeft niet in strijd te zijn met de eisen van de arbeidsmarkt.

Mevrouw de minister, het is vijf voor twaalf. Alleen met een geïntegreerd beleid kan deze complexe problematiek doeltreffend worden aangepakt. Het moet een horizontaal beleid zijn waarin alle ministers van de Vlaamse Regering hun verantwoordelijkheid opnemen. Het moet uiteraard ook gebeuren in samenwerking met het federale en het Europese niveau.

Het ontwikkelen van een bevolkingspolitiek is spijtig genoeg niet uitsluitend de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. De federale regering beschikt over belangrijke verantwoordelijkheden, maar dat mag de Vlaamse Regering er niet toe verleiden om stil te zitten. Daarvoor zijn de belangen die op het spel staan, te groot.

Uw beleid heeft op dit vlak ernstige kritiek gekregen van de voorzitter van de Gezinsbond, de heer Pauly. Waarom ontwikkelt de Vlaamse Regering geen offensieve bevolkingspolitiek, ook al blijkt uit debatten in dit parlement dat er nagenoeg een consensus bestaat over de noodzaak van maatregelen die leiden tot een stijging van het geboortecijfer? Welke initiatieven zal de Vlaamse Regering in de tweede helft van de regeerperiode ontwikkelen op het vlak van de bevolkingspolitiek, gezien de oproep van de Gezinsbond? Maatregelen en ervaringen in andere Europese landen kunnen expertise bieden. Wordt daar werk van gemaakt? Welke initiatieven gaat u ontwikkelen?

Ik stel nog een bijkomende vraag: welke inspanningen hebt u gedaan om de materies die betrekking hebben op een geïntegreerd gezinsbeleid, over te hevelen naar het Vlaamse niveau, zoals het Vlaams Parlement in zijn resoluties van 1999 heeft gevraagd?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw Dillen, uw vraag bevat bekommernissen die ongetwijfeld terecht zijn, maar ook conservatieve elementen met soms zelfs ranzige kantjes. Het is juist dat we een laag geboortecijfer hebben dat op termijn wellicht een gevaar zal vormen voor ons welvaartsniveau en onze sociale zekerheid. De vergrijzing slaat toe. Het aantal productieve mensen dreigt te dalen. Die problemen moeten we counteren, maar ik vraag me af in welke mate dat echt een gezinsbeleid is.

Ik ga ervan uit dat partners vandaag opgevoed zijn om samen een vrije keuze te maken over de indeling van hun leven op het vlak van arbeid, gezin en gezinsuitbreiding, en dat ze dat doen in wederzijds overleg en in ieder geval met een grote mate van keuzevrijheid en volwassenheid. In uw pleidooi komt het idee van de moeder die voor de opvoeding zorgt in belangrijke mate naar boven. Op zich wil ik die keuze niet bestrijden, maar er zijn verschillende opvoedingsmodellen. Niet alleen 'de moeder aan de haard' levert een mooi opvoedingsmodel. Ouders moeten volwaardige keuzes kunnen

maken. Als we een gezinsbeleid voeren, moet dat gebaseerd zijn op een maximale keuzevrijheid, voor welk model het gezin ook kiest: met of zonder kinderen, veel of weinig kinderen, een of twee werkenden. De samenleving moet de keuzevrijheid garanderen en mogelijk maken.

U hebt in uw tussenkomst ook het woord identiteit gebruikt. Ons bevolkingscijfer wordt vandaag in belangrijke mate op peil gehouden door migratie en door kinderen van gemigreerde personen. Ik vind dat een goede zaak. We gaan naar een samenleving die qua identiteit geen verband meer legt tussen de persoon en de bodem. We denken mondiaal. Geboortecijfers en onderlinge zorg worden steeds meer mondiale kwesties. Het feit dat veel mensen uit alle landen van de wereld – niet in het minst uit Noord-Afrika en uit het Oostblok – naar Vlaanderen komen werken, verandert onze bevolking en onze identiteit. Dat is een verrijking voor de samenleving. Deze mensen zullen de komende 25 jaar de grootste bijdrage leveren aan de betaalbaarheid van onze sociale zekerheid. Dat is belangrijk. Vlamingen hebben dat ook gedaan in andere landen, bijvoorbeeld in Amerika. Dat is ook een goede zaak. Ik wil het niet alleen op het Vlaamse niveau bekijken. Voor de immigranten geldt, net zoals voor de Vlamingen, dat we hun keuzemogelijkheden maximaal moeten vergroten.

Als we de keuze in de combinatie van werk en gezin willen vergroten, moeten we maatregelen nemen die de keuzevrijheid bevorderen. Het zou keuzeneutraal moeten zijn, maar dat is te veel gezegd. Men kan het niet keuzeneutraal maken. Als u wilt dat we onze welvaart op peil houden, kunt u niet anders dan ervoor pleiten dat zo veel mogelijk volwassen mensen werken. Het is maar door arbeid dat er middelen komen voor de samenleving, de sociale zekerheid en de fiscaliteit. Dat is dubbelzinnig. Dat heb ik ook besproken met de heer Pauly en met mevrouw Drieskens, de politieke secretaris van de Gezinsbond. De Gezinsbond wil aan de ene kant neutraal zijn ten aanzien van de keuzes van gezinnen, maar wil aan de andere kant de keuze om thuis te blijven financieel honoreren. Het federale programma van de Gezinsbond is vragende partij voor een verhoging van het huwelijksquotiënt. Dat vind ik eigenlijk geen goede keuze. Ik begrijp dat het moeilijk is om de belangen van alle gezinnen te verdedigen.

Het gaat over tijdskredieten, over ouderschapsverlof dat behoorlijk vergoed wordt, maar ook over alleenstaande ouders met kinderen. Ook zij moeten gebruik kunnen maken van de sociale voordelen, en niet alleen het doorsnee westerse gezin met man, vrouw en kinderen. Het gaat ook over goede kinderopvang. Voor spirit is gratis kinderopvang een voorwaarde om de keuzeneutraliteit te garanderen. Laat ons zeggen een sociale, toegankelijke kinderopvang. Het gaat ook over de rol

van de vader in het gezin. Ik wil me niet als een model naar voren schuiven. Er is werk aan de winkel. Dat beken ik zelf. Het gaat over het wegwerken van werkloosheidsvallen, als we willen dat mensen een beroep doen op sociale diensten maar ook een bijdrage leveren aan de samenleving. Het gaat over bijzondere aandacht voor kansarmen, alleenstaanden en moeilijke groepen die buiten het systeem vallen.

Dat is een gezinspolitiek. Die houdt rekening met de keuzevrijheid, de diversiteit aan gezinnen en de migratiestromen. Of dat tot een stijging van het geboortecijfer leidt op het kleine grondgebied van Vlaanderen, weet ik niet. Ik weet wel dat we aldus de Vlamingen maximale keuzemogelijkheden geven. Op het mondiale niveau kunnen we compenserende maatregelen nemen. Daarvoor moeten we ook openstaan. Die neutraliteit is een essentiële voorwaarde voor de gezinspolitiek van morgen.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Ik ben natuurlijk voor een sterk gezinsbeleid. Als Brusselaar wil ik opmerken dat we het probleem niet kennen. Brussel is in dit land de enige regio die dit probleem niet heeft. In Brussel zien we een verjonging. Sint-Joost-ten-Node, op 500 meter van hier, is de jongste gemeente van het land.

Mevrouw Dillen, ik hoop dat we uw pleidooi voor een sterker gezinsbeleid en een ondersteunend beleid naar die gezinnen, ook in uw verkiezingsfolders zullen terugvinden. Spijtig genoeg merk ik vaak het omgekeerde. Van u gaat er weinig steun uit naar de Brusselse gezinnen met kinderen. Ik hoop dat dit een kentering is in het pleidooi van uw fractie.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, zeggen dat gezinnen voor ons heel belangrijk zijn, is een open deur intrappen. Het is een verkeerde voorstelling te zeggen dat er niets gebeurt. Mevrouw Dillen, u hebt het aantal plaatsen in de kinderopvang aangehaald. Maar, ter herinnering, er is ook het aantal uren gezinszorg waarvan jonge moeders vaak gebruik maken, en er is de flexibele occasionele kinderopvang. Wij hebben op Vlaams niveau al een kindeffectenrapport bij elke beslissing die wij nemen. Ik was deze voormiddag aanwezig op het door de Gezinsbond georganiseerde debat bij Kind en Gezin. Zij zijn vragende partij om ook op het federale niveau een kindeffectenrapport mogelijk te maken. Wij werken aan opvoedingsondersteuning. Dat zijn allemaal zaken die zeer belangrijk zijn voor de gezinspolitiek die moet worden gevoerd. Ik zal hier ons programma niet voorlezen. Uiteraard zijn wij vragende partij om nog meer hefboomen naar het Vlaamse niveau te krijgen, zodat we een nog beter gecoördineerd gezinsbeleid kunnen voeren.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik heb het een beetje moeilijk met het pleidooi van mevrouw Dillen. Iedereen is het erover eens dat er ondersteuning moet zijn. Maar ik ga er nog altijd van uit dat kinderen hebben een bewuste keuze is. De overheid moet daarin niet alles vergoeden en financieren. Dan doet ze de mensen die echt bewust voor kinderen kiezen tekort.

Vandaag stond in de krant een analyse van de standpunten rond gezinsbeleid in elk partijprogramma. De heer Dehaene heeft daar al op gewezen. De toekomstige verantwoordelijke moet van elke partij het beste overnemen. Aan alles hangt een kostenplaatje vast. Wij moeten zien wat wel en niet haalbaar is. Voor de overheidsinspanningen moet een goede mix worden gezocht.

Ik ga er nog altijd van uit dat het een bewuste keuze is van ouders om kinderen te hebben. Laat ons in elk geval hopen dat het een bewuste keuze is. Dan zal het op bepaalde ogenblikken misschien minder problematisch zijn.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Ik moet eerst ingaan op de gegevens, want onze gegevens verschillen van de cijfers die hier worden geciteerd.

Het is een feit dat de vruchtbaarheid in Vlaanderen beneden het vervangingsniveau ligt en dat dit in de nabije toekomst ook wel zo zal blijven. Maar volgens onze gegevens is het onjuist dat Vlaanderen een geboortecijfer heeft van 1,55 kinderen per vrouw op vruchtbare leeftijd. Voor 2005 is het vruchtbaarheidscijfer voor Vlaanderen bijvoorbeeld 1,69. Alles wijst erop dat dit cijfer voor 2006 nog wat hoger zal liggen. Daarenboven is het in Vlaanderen niet langer correct dat er voor de vervanging van de generaties 2,1 kinderen per vrouw nodig zijn. Door de verdere daling van de sterfte en meer bepaald door het grotere percentage vrouwen dat overleeft tot de biologisch vruchtbare leeftijd, volstaat een niveau van 2,07 om te voorzien in de vervanging van de generaties. Het verschil is bijgevolg kleiner. Demografisch gesproken tellen de cijfers na de komma echt.

Tot slot beroept u zich op transversale gegevens, terwijl demografen duidelijk verkiezen die zaken longitudinaal te bekijken, per generatie. Dan blijkt dat de jongste generaties in Vlaanderen waarschijnlijk zullen uitkomen bij een cijfer van 1,75 tot 1,80 kinderen per vrouw. Verder stelt de recente projectie dat Vlaanderen tussen 2004 en 2025 nog een bevolkingstoename zal kennen met 3,4 percent. Dat is een enorme stijging.

Ik moet ook reageren op de uitspraak in bepaalde media dat de vergrijzing in Vlaanderen nog harder zal toeslaan dan demografen eerder hadden gedacht. Die uitspraak wordt in de eerste plaats als onjuist bestempeld door de direct betrokkenen zelf. De demografen die betrokken waren bij het colloquium van het CoViVE betreurden de overtrokken persberichten. In hun recht op antwoord stellen ze: “De conclusie van de demografische studie was dus niet dat de demografen zich misrekend hebben, en nog veel minder dat daardoor de gevolgen van de vergrijzing verkeerd werden ingeschat. Integendeel, de afwijking tussen deze oude projecties, zelfs deze die door planners al sedert jaren vervangen zijn door een geactualiseerde versie, en de werkelijkheid van vandaag bleek juist vrij neutraal te zijn voor de berekening van de afhankelijkheidsgraad: de verhouding tussen de niet-actieven en de actieven. Deze conclusie staat volledig haaks op de stelling dat de prognoses over de vergrijzing en de betaalbaarheid ervan aan diggelen zouden liggen”. Dat zeggen dus de wetenschappers en onderzoekers zelf.

Diezelfde studie wijst ook uit dat de vergrijzing van de bevolking inderdaad deels te wijten is aan dertig jaar van relatief lage vruchtbaarheid. Maar ook het effect van de toename van de levensverwachting mag zeker niet worden onderschat. U weet ongetwijfeld dat de levensverwachting al langere tijd met een gemiddeld tempo van circa drie tot vier maanden per jaar groeit. De vroegere bevolkingsprojecties waren stelselmatig te optimistisch over de vruchtbaarheid en niet optimistisch genoeg over de toename van de levensverwachting. Ook de immigratie oefent een belangrijke invloed uit. De compensatie van de veroudering die hieruit voortvloeit, werd evenmin in rekening gebracht. Bovendien vermindert de stijgende vruchtbaarheid het risico op overschatting in de volgende projecties. Dat bleek tijdens het geciteerde CoViVE-colloquium en het daaruit volgende congresboek.

De Vlaamse Regering kiest niet voor een offensieve bevolkingspolitiek maar wel voor de creatie van faciliterende randvoorwaarden en een ondersteunend gezinsbeleid. De Vlaamse Regering maakt in haar regeerakkoord en regeerprogramma inderdaad geen gewag van een offensieve bevolkingspolitiek, maar wel van een welzijns- en gezinsbeleid dat de mensen helpt om hun kinderwens zoveel mogelijk te realiseren en dat hen daarbij ondersteunt, als dat nodig is.

Daarbij vormt het vergemakkelijken van de combinatie tussen gezin en arbeid onze doelstelling. Een omvattend geheel van maatregelen moet het welzijn en de gezondheid van de bevolking in Vlaanderen bevorderen. Daarbij nemen het tewerkstellingsbeleid en het gelijkekansenbeleid een belangrijke plaats in. Dat zijn voor ons de uitgangspunten.

In het kader van het Strategisch Actieplan Gelijke Kansen heeft het Vlaamse gelijkekansenbeleid de aanzet gegeven

tot een crossmediale campagne, met onder meer de serie Emma over gelijke kansen en rolpatronen op de werkvloer en in het gezin. Het doel hiervan is onder meer mannen meer taken te laten opnemen in de zorg, in het kader van de combinatie van gezin en arbeid.

Maar de Vlaamse Regering neemt ook maatregelen inzake sociale huisvesting en mobiliteit. Zo werd de toegang tot het Vlaams Woningfonds versoepeld en werd de Vlaamse Wooncode goedgekeurd. Die laat onder meer toe dat op plaatselijk niveau de sociale huisvesting wordt ingeschakeld in een doelgroepenbeleid dat zich bijvoorbeeld richt op gezinnen met kinderen. Ook daar zijn de gesprekken aan de gang, bijvoorbeeld over de gezinsmodulatie.

Naar de aanzienlijke inspanningen van deze Vlaamse Regering inzake kinderopvang is hier al verwezen. Er zijn ook de aanmoedigingspremies. De betalingen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet of ouderschapsverlof zijn normalerwijs een federale bevoegdheid, maar de Vlaamse Regering geeft sinds 2002 nog een extra ondersteuning aan de ouders. Zo keurde het Vlaamse Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie in 2005 ruim 43.000 aanvragen goed voor een aanmoedigingspremie van de Vlaamse overheid. Er is dus een enorm ondersteuningsbeleid.

Vaak wordt in publieke en parlementaire debatten voorgesteld dat men zou kijken wat Nederland, Frankrijk en Duitsland doen. Maar men moet alles in het juiste perspectief plaatsen. U stelt dat een offensieve bevolkingspolitiek een prioriteit is voor het Duitse voorzitterschap van de EU. Ik meen dat de Duitse Bondsregering zich, als huidige voorzitter van de Europese Raad, inderdaad uitdrukkelijk profileert met voorstellen voor gezinsvriendelijke beleidsmaatregelen. Een initiatief zoals de Alliantie voor het Gezin begrijp ik echter niet als een poging om een offensieve bevolkingspolitiek te voeren. Het is duidelijk dat het gezinsbeleid in Duitsland een grondige koerswijziging heeft gekend sinds het einde van de jaren negentig. Mede om de Lissabondoelstellingen rond de verhoging van de werkzaamheidsgraad van mannen én vrouwen te halen – het uitgangspunt van het beleid in onze buurlanden maar ook in België en Vlaanderen – verlieten de Duitsers het expliciete kostwinnersmodel en proberen ze nu te komen tot een gematigd combinatiemodel. Daarbij worden de voorzieningen voor kinderopvang fors uitgebreid. Onlangs werd er een soort opvoedingspremie ingevoerd. U hebt daarnaar verwezen. Die premie richt zich echter in de eerste plaats tot werkende ouders. Hij wordt immers vastgelegd op basis van een percentage van het nettoloon, waarbij een maximumbedrag is bepaald.

We mogen zeker niet vergeten dat Duitsland een enorme achterstand moet inhalen. De tewerkstellingsgraad van moeders met een kind onder de drie jaar

bedraagt er 56 percent, tegen 81 percent in het Vlaamse Gewest. Dat is een heel hoog percentage. Het regelmatig gebruik van kinderopvang voor kinderen onder de drie jaar bedraagt in Duitsland 7 percent, tegen 36,5 percent in Vlaanderen. Wat de Barcelonanoram betreft (33 percent) haalt Duitsland amper 8,5 percent, terwijl Vlaanderen 34 percent haalt. Het lijkt mij moeilijk om het gezinsbeleid van een land met een dergelijke achterstand te vergelijken met dat van een regio met een hoge tewerkstellingsgraad van vrouwen en met een uitgebreid netwerk aan kinderopvang, en waar er ook nog bijkomende inspanningen worden geleverd.

Binnen de Europese Unie zijn het vooral de Noord-Europese lidstaten die er blijkbaar zeer goed in slagen om het vruchtbaarheidsniveau, de tewerkstellingsgraad, de gelijke kansen van mannen en vrouwen en niet het minst het welzijn van kinderen behoorlijk te combineren. Ze realiseren dat niet met een offensieve bevolkingspolitiek maar met een omvattend en vrij consistent geheel van welzijn- en gezinsmaatregelen, en met een samenlevingsmodel dat er ook op gericht is om alle relevante actoren – werknemers, werkgevers en overheid – daarin hun verantwoordelijkheid te doen opnemen. Dit is het model waaraan wij de voorkeur geven.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw cijfers. Voor alle duidelijkheid: ik heb in mijn tussenkomst op geen enkel ogenblik beweerd dat hier geen maatregelen werden genomen. Ik heb verwezen naar de geleverde inspanningen voor kinderopvang, gezinszorg en nog een paar andere zaken. Ik wil alleen pleiten voor een volledig en geïntegreerd beleid. Daarbij zeg ik niet, mevrouw Van der Borght, dat alles ten laste moet komen van de overheid. Maar we mogen wel beklemtonen dat het belangrijk is dat een aantal maatregelen financieel en materieel worden ondersteund.

Het is heel belangrijk, mevrouw de minister, dat uw beleid de kindereens ondersteunt. Uitvoerig onderzoek wijst uit dat deze wel degelijk bestaat. Er worden vandaag maatregelen genomen. Maar wat de combinatie van gezin en arbeid betreft, is dat nog altijd onvoldoende. Het volstaat niet om in voldoende kwaliteitsvolle kinderopvang te voorzien. Een harmonieuze combinatie van gezin en arbeid vraagt toch meer inspanningen.

Mijnheer Caron, ik ben het met u eens dat er neutraliteit moet zijn ten aanzien van de gezinskeuze van iedereen. Iedereen moet daar over zelf kunnen beslissen. Dat wil ik hier beklemtonen. Maar die neutraliteit betekent niet alleen de ondersteuning van die gezinnen waar een of beide partners uit werken gaan, maar ook van gezinnen waar volledig vrijwillig is gekozen om de eerste paar jaren na de geboorte thuis te blijven. Ik heb dat hier altijd beklemtoond en ik zal dat blijven doen. Dat moet

toch ook ernstig ondersteund worden. Vandaag gebeurt dat in Vlaanderen onvoldoende, ook al zijn er een aantal premies, om mensen ervan te overtuigen dat het belangrijk is om gedurende de eerste jaren zelf te zorgen voor de opvoeding van de kinderen.

Ik herinner me dat specialisten hier enkele dagen geleden hebben gezegd dat het in veel gevallen belangrijk is dat de kinderen thuis kunnen worden opgevangen. Laten we dan minstens eens kijken of het de moeite loont om deze keuze meer te ondersteunen.

Mijnheer Dehaene, ik heb kennis genomen van uw zeer uitvoerige voorstellen. Het is dan ook belangrijk – en we kijken er met zeer veel interesse naar uit – dat dat niet alleen nu gebeurt, vóór 10 juni. Mevrouw de minister, u zult waarschijnlijk betrokken zijn bij de onderhandelingen, dus ik ga ervan uit dat u daarvan een absolute topprioriteit zult maken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vertaling van de VN-resolutie rond diabetes in concrete beleidsmaatregelen

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het voorkomen van de stijging van het aantal diabetespatiënten

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag gaat inderdaad over diabetes.

Diabetes is volgens mij een probleem dat ook in Vlaanderen meer aandacht vraagt, vooral omdat uit cijfers blijkt dat meer dan de helft van de Vlaamse bevolking aan overgewicht lijdt. Onder meer met de Body Mass Index (BMI) kan men dat meten. Ik weet dat de BMI niet alles zegt, want men zou bijvoorbeeld ook naar de buikomtrek moeten kijken. De cijfers zeggen echter zeer duidelijk dat de helft van de Vlamingen aan overgewicht lijdt.

In Amerika, waar men al verschillende jaren het verband onderzoekt tussen overgewicht en diabetes, vertonen de cijfers een gelijklopende stijging. In sommige staten lijdt al meer dan 20 percent van de bevolking aan diabetes.

Mevrouw de minister, als we weten dat in Amerika – want daar zijn de cijfers nu eenmaal beschikbaar – een groot deel van de kosten van de gezondheidszorg een gevolg is van diabetes, uiteraard type 2, begrijpt u dat ik het belangrijk vind dat we daar de nodige aandacht aan besteden, niet alleen voor de menselijke kant van het verhaal, de gezondheid, maar ook budgettair. Sommigen spreken van een ware epidemie.

Ik ben dan ook verheugd dat de Verenigde Naties (VN) op 18 januari een resolutie hebben goedgekeurd die door alle 192 landen werd onderschreven. Deze resolutie bepaalt dat 14 november de Werelddag tegen Diabetes zal worden.

In Vlaanderen verandert er niet veel, want we hebben al een Dag van de Diabetes, maar de resolutie vraagt ook aan de leden van de VN om een nationaal beleidsplan op te maken rond preventie, behandeling en zorg op het vlak van diabetes.

Mevrouw de minister, preventie is een Vlaamse bevoegdheid. Hoe kan de Vlaamse overheid invulling geven aan deze resolutie? Wat zullen we doen rond de preventie van diabetes?

Hoe wordt Vlaanderen betrokken bij het uitwerken van een nationaal beleidsplan voor de preventie, de behandeling en de zorg van diabetes?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mijnheer de voorzitter, aansluitend bij de vragen van collega Dehaene wil ik wijzen op iets dat werd opgestart in Limburg. Blijkbaar is dat de goede provincie als het erop aankomt om gecoördineerd te werken. In Limburg heeft men een diabetestest uitgevoerd – er is namelijk een onderzoeksmethode om suikerziekte op te sporen – waarvan de resultaten nogal ontstellend zijn.

Er werd aanvankelijk aangenomen dat vijf percent van de bevolking diabetes heeft, maar uit het onderzoek bleek dat een op zeven effectief diabetes heeft. Dat is twaalf percent van de bevolking, dus dubbel zo veel als aanvankelijk werd aangenomen. Blijkbaar zal ook in de andere provincies die test worden gedaan. We kunnen ons dus nog aan dergelijke resultaten verwachten.

Als diabetes vroeg wordt opgespoord, kan het leven van een patiënt zes tot zeven jaar worden verlengd. Het is bovendien een grote besparing voor de gezondheidszorg.

De gezondheidswinst voor de betrokkene is uiteraard het belangrijkste.

Het is een wereldwijd probleem. De Algemene Vergadering (AV) van de VN heeft een resolutie goedgekeurd die de stijging erkent als een globale epidemie. Mevrouw de minister, wat zal die erkenning door de VN concreet betekenen voor het Vlaamse preventiebeleid inzake diabetes?

We hadden die algemene vergadering van de VN niet nodig. Ook in het regeerakkoord werd daarover een bepaling opgenomen. Als we gegevens hebben over gezondheidsrisico's, moeten we ook werken aan concrete gezondheidsdoelstellingen, met conclusies. Is dat al gebeurd voor het onderzoek rond diabetes? Welke maatregelen neemt de Vlaamse Regering? Welke midelen zijn daarvoor beschikbaar?

Samen met de artsen merkt de Vlaamse Diabetes Vereniging op dat het ontstaan van de ziekte vaak kan worden voorkomen of lang uitgesteld door gezond te leven. Mevrouw de minister, in hoeverre wordt die aanbeveling mee opgenomen in uw beleid? Is overleg over een nationaal plan in voorbereiding?

Volgens het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) stijgt ook het aantal diabetespatiënten bij jongeren. Zij hebben vooral nood aan gezonde voeding en meer lichaamsbeweging. In hoeverre wordt die doelgroep specifiek gevisieerd? Hoe kunnen behalve de jongeren – eventueel in overleg met de ministers van Onderwijs en Jeugd – ook de allochtonen, de senioren en de zwangere vrouwen worden bereikt? Ik dacht dat daarvoor al initiatieven werden genomen. Hoe concreet is dat ondertussen? Zullen er nog preventiecampagnes worden opgezet om andere specifieke doelgroepen te benaderen?

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Mijnheer de voorzitter, ik kan alleen maar toejuichen dat de vraagstellers het probleem van diabetes nog eens aan de orde stellen. Ik denk dat de problematiek van diabetes – inzake volksgezondheid – een van de uitdagingen is voor de komende decennia.

Het is bekend dat het aantal gevallen van diabetes toeneemt. Heel belangrijk bij het ontstaan van diabetes is het gewicht of de BMI. Het gewicht en de abdominale omtrek worden in belangrijk mate bepaald door wat men eet, of men gezond en regelmatig eet en of men voldoende beweegt. Heel veel Vlamingen weten dat niet of onvoldoende. Ook de gevolgen van diabetes voor hun gezondheid en voor de kwaliteit van hun leven kennen ze niet of onvoldoende.

Het is dan ook heel belangrijk dat er in Vlaanderen een beleidsplan wordt ontwikkeld ter voorkoming van

diabetes. Dat beleidsplan moet zich toespitsen op alle Vlamingen, maar een belangrijke doelgroep blijft wel de jeugd. De politiek moet zich toespitsen op de toekomst. De jeugd is onze toekomst, maar onze jeugd weet heel weinig over diabetes. De jongeren weten niet hoe diabetes ontstaat, wat ze kunnen doen om het ontstaan van diabetes te voorkomen en wat de risico's zijn. Het lijkt me dan ook belangrijk – ik heb dat pleidooi ook enkele jaren geleden al gehouden – om via de school gezondheidsvoorlichting en -opvoeding te geven aan de jeugd.

Een van de aspecten die daarbij aan bod zouden moeten komen, is gezond en regelmatig eten. Ik hoop dat dit aspect zeker zal worden opgenomen in uw beleidsplan, mevrouw de minister.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Ik ben zeer blij dat de VN een resolutie hebben aangenomen en dat ze de diabetesproblematiek hebben erkend. Zoals u weet, wordt het diabetesprobleem mee in kaart gebracht door het Belgische diabetesregister, waarvan de organisatie wat de risico's zijn, mee gesubsidieerd wordt door Vlaanderen.

Om het diabetesprobleem ten gronde aan te pakken is er uiteraard meer nodig dan een vroege diagnose en een adequate behandeling. Het komt erop aan het ontstaan van diabetes te voorkomen of lange tijd uit te stellen.

Om die reden wil ik de nodige aandacht besteden aan onderliggende problemen die te maken hebben met leefstijl. De huisartsen hier aanwezig weten dat mensen nogal makkelijk naar medicijnen grijpen wanneer die bestaan. Wij proberen echter te focussen op een gezonde levensstijl. Daarbij is een gezonde en gevarieerde voeding van groot belang. Het VIG heeft daarvoor heel goede programma's.

Daarbij moet men ook voldoende beweging hebben. Er wordt voortdurend een link gelegd tussen beweging en gewicht, maar er wordt te weinig een link gelegd tussen beweging en gezondheid. Zo hebben vrouwen die sporten, minder kans op borstkanker.

Daarnaast werkt deze strategie niet alleen preventief. Vaak is de aanpassing van leefgewoonten de eerste therapeutische stap bij diabetes- en andere patiënten. Daarom ondersteun ik verschillende organisaties, zoals het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) en het VIG, die reeds geruime tijd actief zijn op het vlak van gezondheidsbevordering en leefstijlfactoren. Ik zal dat in de toekomst blijven doen.

Het is niet met eenmalige mediagenieke initiatieven maar met volgehouden, structurele en intensieve acties dat men tot echte resultaten komt. Dat is de visie die we allen delen. Thuis, op school en in de jeugdvereniging

moet een gezonde leefomgeving worden gecreëerd via doorgedreven acties.

De wetenschappelijke wereld is van mening dat een systematische algemene screening van diabetes nog niet aan de orde is. Voor we een algemene screening van diabetes promoten in Vlaanderen, moet de efficiëntie hiervan worden aangetoond. In het kader van een bevolkingsonderzoek, zoals bepaald in het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, zijn we op de hoogte van een aantal proefprojecten waarbij risicopatiënten worden geselecteerd. Daarbij worden aan de hand van een aantal vragen hoogrisicopatiënten geselecteerd voor doorverwijzing naar hun huisarts voor verder onderzoek.

Naast andere hulpverleners werken de apothekers hier actief aan mee. Tegelijk is met de huisartsen in de regio een geïntegreerde aanpak afgesproken bij een afwijkend screeningsresultaat. Zo worden adviezen inzake gezonde voedingsgewoonten en gewichtsreductie en het opdrijven van de lichaamsbeweging als een eerste stap beschouwd vooraleer wordt overgegaan tot een medicamenteuze behandeling. Hierdoor wil men de prognose sterk verbeteren, zoals internationaal onderzoek aantoonde.

De evaluatie van deze projecten moet duidelijk maken of het wenselijk is de organisatie van dergelijke selectieve screening bij risicogroepen breder te ondersteunen en te promoten. Tot nu toe wordt deze werkwijze gerekend tot het basistakenpakket van de huisarts bij de patiënten die hij opvolgt of die hem raadplegen. Via Domus Medica worden wetenschappelijke aanbevelingen voor de huisartsen uitgewerkt en verspreid.

Sinds 1 december 2006 subsidieer ik de Vlaamse Diabetes Vereniging voor een project over zwangerschapsdiabetes. Vrouwen met een geschiedenis van zwangerschapsdiabetes vormen de groep met het hoogste risico. Binnen een periode van vijf tot tien jaar opvolging ontwikkelt tot vijftig percent van deze vrouwen klinische diabetes. Bovendien zijn deze vrouwen een gemakkelijk te identificeren groep, wat goede mogelijkheden biedt voor preventiestrategieën.

Het project bestaat uit het ontwikkelen en uittesten van een systeem voor opvolging van vrouwen met zwangerschapsdiabetes na de zwangerschap. Dat gebeurt door sensibilisatie door de gynaecoloog, een vrijwillige registratie, een herinneringssysteem en een adequate opvolging door de huisarts. Het gebeurt namelijk te vaak dat de vrouwen na de zwangerschap, wanneer ook de zwangerschapsdiabetes verdwijnt, hun risico op diabetes vergeten en zich niet laten opvolgen. Dit systeem van follow-up beoogt het beïnvloeden van de leefstijl en het vroegtijdig opsporen van afwijkingen in het glucosemetabolisme bij deze vrouwen na de zwan-

gerschap. Deze opdracht wordt uitgevoerd in samenwerking en overleg met de vertegenwoordigers van de huisartsen, de gynaecologen, het VIG en de LOGO's.

In 2008 is een volgende Vlaamse Gezondheidsconferentie gepland. Die moet leiden tot een hernieuwde en verruimde Vlaamse gezondheidsdoelstelling, waarbij de nodige aandacht wordt besteed aan de combinatie van beweging en gezonde voeding. Binnen mijn bevoegdheid richt ik mij tot de volledige bevolking, maar ik heb ook steeds specifieke aandacht voor risicogroepen, zoals jongeren. Hiervoor subsidieer ik het VIG, dat zich specifiek richt op jongeren en scholen, onder andere door projecten als 'Fitte School' en 'Tutti Frutti'. Daarnaast is er ook de gezamenlijke intentieverklaring.

Binnen de bevoegdheid van de Vlaamse Regering is er ook het project Diabetes en Gezonde Voeding voor jongeren. Dat is terug te vinden op www.jongerenenvoeding.be. Dit project maakt deel uit van de campagne 'Wetenschap maakt knap!'. Het project Diabetes en Gezonde Voeding werd gestart om jongeren tussen vijftien en achttien jaar bewust te leren omgaan met hun gewicht en met gezonde voeding. Om dit thema op een aangename manier in het lessenpakket te kunnen integreren, werd een diabeteskoffer samengesteld. Het educatieve materiaal in de leerkoffer bevat onder meer een handleiding om de inhoud van de koffer optimaal te kunnen gebruiken, een PowerPoint-presentatie, steekkaarten met tips over gezonde voeding, cd-roms met informatie over diabetes, een labokit, een weegschaal enzovoort. Het project ging dit jaar officieel van start.

U vroeg of ik betrokken ben bij het nationale beleidsprogramma. Tot nog toe ben ik hierover niet aangesproken. Bij een volgende interministeriële conferentie wil ik zelf nagaan in hoeverre een open dialoog over samenwerking mogelijk is. Uiteraard zou het nog beter zijn als de bevoegdheden binnenkort gebundeld zouden zijn op het niveau van de gemeenschappen, zoals het staat in de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Dan zou er minder tijd nodig zijn voor overleg, en blijft er meer tijd over voor effectieve actie.

Zoals u kunt vaststellen, werden er in het kader van de preventieve gezondheidszorg systematisch gegevens verzameld over de gezondheidsrisico's, om op basis daarvan nieuwe gezondheidsdoelstellingen te formuleren of oude doelstellingen te actualiseren. Het is onmogelijk om aan elk gezondheidsrisico meteen een nieuwe gezondheidsdoelstelling te koppelen.

Onafhankelijk van een nieuwe doelstelling, blijft het belangrijk om efficiënte initiatieven op te starten met betrekking tot nieuwe gezondheidsrisico's. Neem nu bijvoorbeeld darmkanker, een belangrijk gezondheidsprobleem. De medische wereld heeft aangetoond dat het op bevolkingsniveau efficiënt is om systematisch op deze ziekte te screenen. Daarom heb ik in februari van dit jaar

een oproep gelanceerd voor het opstarten van een proefproject bevolkingsonderzoek naar darmkanker.

Inzake diabetes zijn wetenschappers het eens dat een systematische screening nog niet aan de orde is. Vooral we dit promoten, moeten we verdere onderzoeken afwachten en moeten we vooral kunnen aantonen dat de efficiëntie voldoende hoog is.

Inzake de aanbevelingen verwijs ik opnieuw naar het belang van de leefstijlfactoren. Het VIG heeft de actieve gezondheidsdriehoek ontwikkeld. Uit onderzoek blijkt dat de allochtone bevolking door de wijziging in het voedingspatroon, zeer gevoelig is voor het ontwikkelen van chronische ziekten zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten. Daarom worden specifieke acties ondernomen naar de Marokkaanse en Turkse bevolking.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het is goed dat er aandacht is voor preventie. We weten allemaal dat dit niet evident is, zeker niet bij jongeren. Ik ben blij te horen dat er wordt gewerkt met pakketten en leerkoffers. Is er voorzien in een evaluatiemoment? Is het al bekend of de website al dan niet een succes is? Jongeren zijn bij uitstek een zeer moeilijk te bereiken doelgroep, zeker als het gaat over levenswijze en gezondheid. Dit initiatief kan worden opgevolgd en eventueel bijgestuurd.

Er wordt terecht gewerkt rond zwangerschapsdiabetes. Die doelgroep is zeer duidelijk af te lijnen en het risico is er zeer groot.

Een algemene screening is momenteel niet realistisch en vooral veel te duur. Het is goed om zelftesten zoveel mogelijk te promoten. In Nederland is daar een grote campagne rond geweest. Op de website van de Vlaamse diabetesvereniging is een dergelijke test beschikbaar. Het is dé uitdaging om mensen zo ver te krijgen om ermee bezig te zijn en zelf een test te doen.

Een andere uitdaging bestaat erin om mensen die diabetes hebben, zo snel mogelijk te detecteren. Het duurt jaren vooraleer de eerste symptomen zichtbaar worden. Als men er op tijd bij is, dan kunnen de gevolgen langer worden uitgesteld. Daar moet blijvend aandacht voor zijn. Eens de diagnose is gesteld, moet zo snel mogelijk de juiste informatie worden gegeven. Ik kan het initiatief van 'Sweet Pea' dat vorige week is gelanceerd alleen maar toejuichen. In navolging van de roze en blauwe doos voor jonge ouders, wordt een doos samengesteld met nuttige informatie voor mensen die gediagnosticeerd zijn met zwangerschapsdiabetes.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Mevrouw de minister, het is door uw snelle manier van praten dat we de commissie dikwijls op een redelijk uur kunnen verlaten. Soms brengt dat echter met zich mee dat niet elke zin exact tot ons doordringt. Aan het begin van uw betoog had u het over de huisarts en over het feit dat mensen liever een pilletje nemen dan hun levensstijl drastisch te veranderen. Ik hoop dat u niet gesuggered hebt dat huisartsen zich beperken tot het voorschrijven van een pilletje.

Minister Inge Vervotte: Integendeel, ik zei net dat er te veel naar de huisarts wordt gekeken in deze. We stellen vast dat een grote bevolkingsgroep liever een pilletje neemt om geen problemen meer te hebben. Dat wordt ook steeds meer gepromoot door de media. Neem dit en je bent er van af. Eigenlijk gaat het om een veel grondiger debat. Ik had het helemaal niet zo bedoeld.

De heer Erik Tack: Dat misverstand is dan uit de weg geruimd.

Ik heb nog een vraag over het lessenpakket. Wordt dit in elke klas in Vlaanderen besproken? Gaat het om een project?

Minister Inge Vervotte: Het is niet veralgemeend. Onze diensten stellen dit aanbod ter beschikking van scholen. Zoals u weet, zijn de scholen nu een gezondheidsbeleid aan het ontwikkelen. Indien wenselijk kan dat ook worden uitgebreid, maar op dit moment is het aanbod nog niet over heel Vlaanderen geïmplementeerd.

De heer Erik Tack: Voor welke leeftijdsgroep wordt dat aangeboden?

Minister Inge Vervotte: Voor jongeren van vijftien tot achttien jaar.

De heer Erik Tack: Misschien is het nuttig om dat in overleg met minister Vandenbroucke te veralgemenen. Ik vraag me af of een algemene screening nuttig is en of het zo duur is. Het hangt ervan af op welke manier er wordt gescreend. Nuchter suiker meten kan met een vingerprik. Dat kost ongeveer een halve euro. Een nuchtere suikerbepaling zegt niet alles, maar geeft toch een indicatie.

Beweging is bijzonder belangrijk. Heel veel mensen weten echter niet hoe ze juist moeten bewegen om hun gewicht te verminderen of om hun algemene conditie te verbeteren. Je conditie verbeter je niet met een wandeling op zondag. Toch zijn vele mensen ervan overtuigd dat ze goed bewegen, hoewel dat niet zo is. In het kader van de gezondheidsvoorlichting is het toch belangrijk om dat te benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh t heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh t: Ik wil verwijzen naar een proef van de Nederlandse obesitaskliniek. Daar hebben 100 diabetespatiënten 65 weken aan een stuk een programma gevolgd. Ze moesten meer bewegen en gezonder eten. Daardoor zijn ze gemiddeld tien kilogram afgevallen. Heel belangrijk is dat hun bloedsuikerspiegel zodanig daalde dat ze een derde minder of bijna geen injecties meer nodig hadden.

Dit is echt wel het vermelden waard. Preventie is heel belangrijk, maar ik neem aan dat dit hier al aan bod is gekomen.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: In de hulpverlening in het Zeepreventorium te De Haan en in Hasselt kan heel wat, maar het is niet altijd vanzelfsprekend om daar een plaats te krijgen. Het is ook heel ingrijpend. Het zijn wel twee manieren om er met enige kans op succes uit te komen.

Zelfs al loopt alles op wiel tjes, onder andere met de gezondheidsconferentie van volgend jaar en met de gevolgen van nieuwe strategieën die ons toelaten het Vlaamse beleid daar – structureel en projectmatig – op af te stemmen, toch maak ik me zorgen omdat kinderartsen niet echt geloven in de huidige aanpak van obesitas. Blijkbaar is daar een reden voor. Het zou toch goed zijn om een en ander op het spoor te zetten zodat iedereen nog mee is. Het moet uiteraard evidence-based zijn, maar negatieve signalen werken niet motiverend, zeker niet voor jongeren.

Ik neem aan dat het de bedoeling is om iedereen mee op sleeptouw te nemen. Met gezond leven proberen we toch oud te worden. Mevrouw de minister, hebt u weet van de uitspraak dat kinderartsen daar niet echt in geloven?

Minister Inge Vervotte: Kunt u verduidelijken waarin men niet gelooft?

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: In de aanpak van obesitas bij jongeren. De medische praktijk doet wel een aanbod, maar de samenleving is daar niet helemaal op gericht. Ik vermoed dat de kinderartsen hopen dat er een mentaliteitswijziging komt in de richting van gezonde voeding, gezonder leven en meer bewegen. Die sfeer hebben ze nodig.

Minister Inge Vervotte: Dat signaal is nog niet tot bij mij gekomen. Het is belangrijk om dat mee te nemen. De eerste voorwaarde van preventie is dat de experts erin geloven. Anders is er een probleem. Ik zal dat melden aan het VIG en de LOGO's zodat ze dat kunnen opvolgen.

In actuele debatten over roken en drugs is gebleken dat de houding van de omgeving belangrijk is voor het

slagen van een preventiecampagne. Ook in de scholen wordt nu aandacht besteed aan gezonde voeding. Ik denk dat het een positieve evolutie is dat ook de scholen daarvoor verantwoordelijkheid wensen op te nemen. Het komt erop aan om nieuwe gewoontes te creëren. Als de omgeving stimulerend werkt, dan is het positief als kinderen groenten leren eten en als ze fruit leren eten op school. Als kinderen leren om water te drinken in plaats van frisdrank, dan leren ze een gewoonte aan. Uiteraard moet dat algemeen versterkt worden. Ik zal dat signaal zeker en vast opnemen en doorgeven aan onze partners. De eerste voorwaarde is dat de deskundigen zelf het signaal geven dat preventie efficiënt en effectief is. Als de inspanningen geen resultaten opleveren, is men niet gemotiveerd om zijn levensstijl aan te passen, wat toch een van de moeilijkste veranderingen is, zeker voor de Boergondische Vlamingen.

De heer Erik Tack: Het is inderdaad het heel moeilijk om een levensstijl te veranderen. Daarom is het zo belangrijk om bij de jeugd te beginnen. Vele kinderen zullen later eten zoals ze het thuis geleerd en gezien hebben. Het is dus heel belangrijk om via de school informatie te geven over gezonde voeding. Indirect kunnen ze misschien moeder en vader overtuigen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van de LOGO's

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, geachte collega's, ik heb een vraag over de financiering van het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO). De oprichting van LOGO's werd mogelijk gemaakt omdat lokale acties inzake gezondheidsbevordering en ziektepreventie belangrijk zijn voor de verwezenlijking van het Vlaamse preventiebeleid en, meer specifiek, van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen. De samenwerking en afstemming tussen de veelheid aan lokale partners is cruciaal voor de effectiviteit en de efficiëntie van de lokale acties.

De LOGO's worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid en sluiten daartoe een convenant af. Vandaag dient vastgesteld te worden dat de LOGO's niet in alle gemeenten die tot hun werkgebied behoren, werk maken van de verschillende Vlaamse gezondheidsdoelstellingen. Ik denk dat niemand de goede wil van de LOGO's in vraag stelt. Het gaat dus veeleer om een gebrek aan middelen, personeel of efficiëntie in de structuur of in de werking.

Artikel 21 quinquies van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1991 inzake gezondheidspromotie stelt dat de Vlaamse Regering de LOGO's en hun teams subsidieert via een convenant die wordt gesloten voor een periode van telkens drie jaar. Binnen het kader van de centrale strategische visie inzake preventie verbinden de Vlaamse Gemeenschap en het LOGO zich daarin tot samenwerking, met het oog op een betere dienstverlening aan de bevolking.

Er bereikten mij echter berichten van LOGO's die actief om financiële steun verzoeken bij de gemeenten, dit om de gezondheidsdoelen te kunnen realiseren. Als de gemeente niet instapt in het door het LOGO voorgestelde project, dan worden vragen vanuit die gemeente niet langer als prioritair behandeld. De gemeenten zitten dus in de tang.

In uw meest recente beleidsbrief kondigde u aan dat u de financiering van de LOGO's opnieuw wil bekijken. Niet alleen de onvoldoende financiering, maar ook de geografische afbakening van het werkterrein – sommige LOGO's zijn te klein om efficiënt te werken – vormt een belangrijke rem op de goede werking.

Kan het volgens u dat LOGO's aan gemeenten extra financiële steun vragen voor het vervullen van de taken die hen toegewezen werden door de Vlaamse Gemeenschap? Mogen LOGO's volgens u bevoorrechte partnerschappen opzetten met gemeenten, waarbij die gemeenten dan voorrang krijgen? In hoeveel LOGO's is dat vandaag het geval?

Gaat u akkoord met de stelling dat de LOGO's op dit ogenblik te weinig middelen hebben om hun taak naar behoren te vervullen? Hoe groot is het aandeel van de LOGO's die met financiële moeilijkheden kampen? Hoe wilt u dit probleem aanpakken? Welk tijdspad heeft u hiervoor voor ogen? Is het volgens u opportuun om het geografische werkgebied van bepaalde LOGO's te herbekijken? Wat met de financiering van de LOGO's in de tussentijd?

Ik verwijs ten slotte naar uw antwoord in de commissie van 4 juli 2006. "Er bereiken mij signalen dat er bij de LOGO's en de SamenwerkingsInitiatieven Thuiszorg (SIT) sprake is van een structureel tekort aan middelen om te kunnen voldoen aan alle noden die op het lokale en regionale niveau worden ervaren inzake preventie en coördinatie van de eerste lijn. Op zich heeft dit niet echt iets te maken met het uitblijven van een nieuwe regelgeving. De basisoorzaak moet men zoeken in de maatstaven voor financiering die bij de oprichting van de LOGO's en de SIT's werden afgesproken. Wel wil ik bij het uitwerken van de nieuwe regelgeving de randvoorwaarden creëren om de LOGO's en de Samenwerkingsinitiatieven Eerste Lijn (SEL) in staat te stellen hun opdrachten beter aan te kunnen, onder an-

dere door hun opdrachten te expliciteren en beter te positioneren tegenover de terreinactoren. In deze context wil ik onderzoeken in hoeverre LOGO's en SEL's op een aantal vlakken kunnen samenwerken. Voor de administratieve ondersteuning en voor een deel van de netwerking kan dit volgens mij de efficiëntie ten goede komen. Ook door een goede afstemming met het lokaal-regionale niveau, bijvoorbeeld in het kader van de lokale sociale beleidsplannen, kan een versnippering van middelen worden voorkomen. Ik vat samen. We willen de LOGO's en de SIT's versterken. Dat zal gebeuren doorheen een rationaliseringsinspanning die onder meer moet leiden tot het drukken van de kosten. Daarover zal worden overlegd. Parallel daarmee wordt er gediscussieerd over de zorgregio's."

Mevrouw de minister, wat is de huidige stand van zaken? Ik dank u al op voorhand voor uw antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik heb al vaker over dit probleem gediscussieerd. Het is duidelijk dat de LOGO's onvoldoende worden gefinancierd. Dat probleem stelt zich niet sinds vandaag, maar bestaat al jaren. Ondertussen breidt het takenpakket van de LOGO's zich uit. Er komen gezondheidsdoelstellingen bij. Men ontvangt geld voor personeel en voor de algemene werking, maar voor acties zijn er amper middelen.

Hoe lossen we dat op? Vaak probeert men dergelijke problemen weg te werken met extra middelen. Dat geld is er dikwijls niet of het is politiek niet haalbaar. Ik ben daarom een voorstander van een schaalvergroting van de LOGO's. Vooral de kleine LOGO's hebben het erg moeilijk. Ze komen amper rond. Mijns inziens zou het ideaal zijn als het werkingsterrein van de LOGO de hele provincie bestrijkt. De provincie beschikt over een democratisch verkozen bestuur. Het voeren van een preventief welzijnsbeleid behoort vaak ook tot de opdracht van de provincie. Aldus zou er een samenwerking tot stand komen tussen gemeentebesturen, provinciebestuur en Vlaamse overheid.

In de afgelopen legislatuur heeft de provincie Limburg evenveel geld in de LOGO's gestoken als de Vlaamse overheid. Zo konden veel acties worden uitgewerkt en kon het draagvlak van de werking worden vergroot. Een preventiebeleid van de Vlaamse overheid en de LOGO's moet zich kunnen bedienen van de bestaande netwerken. Men heeft dus de gemeentebesturen en de provinciebesturen nodig. Men kan het negatief voorstellen en stellen dat gemeentebesturen die niet participeren of financieel bijdragen, gestraft worden. Men kan het ook omdraaien en stellen dat provincie- en gemeentebesturen een partner worden als ze financieel bijdragen. Dat zou het

draagvlak vergroten. Ik ben voor de tweede aanpak, want zo kunnen we de krachten bundelen.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik wil me graag hierbij aansluiten. In maart heb ik hierover een schriftelijke vraag gesteld. Het antwoord was erg uitvoerig. Ik heb veel informatie opgevraagd om na te gaan of de LOGO's wel goed functioneren. Ik peilde ook naar de inbreng van de provincie en de gemeenten. Ik legde de minister toen zeven concrete vragen voor, en op twee ervan ontbrak het antwoord ten dele. Wellicht waren die vragen wat prematuur. Ik vroeg toen hoe de eindbalans van de jaarrekeningen van elk van de erkende LOGO's er op 31 december 2006 uitzag. Het agentschap Zorg en Gezondheid was toen volop bezig met het nazicht van de verantwoordingsstukken. Ik begrijp dat u hier niet onmiddellijk een concreet antwoord kunt geven op die vraag. Daarom zal ik mijn vraag opnieuw indienen als schriftelijke vraag. Kunt u vandaag echter al iets meer antwoorden over de grote lijnen?

Een tweede vraag die mijns inziens interessant is voor het debat ten gronde, peilt naar de evaluatie van de manier waarop de LOGO's hun decretale opdracht uitvoeren. Ik heb het dan over de werking, over de gehanteerde methoden en over het nastreven van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen. Wat zijn de resultaten van die evaluatie? Hoeveel LOGO's hebben op basis van die evaluatie hun werkingskosten zien verminderen of vermeerderen? U antwoordde toen dat u werkt aan een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering. Wat is de stand van zaken?

Minister Inge Vervotte: De LOGO's zijn aparte autonome vzw's, met uitzondering van LOGO Brussel, dat gekoppeld is aan de diensten van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Limburgse Preventieve Gezondheidsraad, die fungeert als koepel voor de vijf Limburgse LOGO's. Ze hebben elk een convenant met de Vlaamse overheid en ze worden jaarlijks gesubsidieerd door middel van ministeriële besluiten. In het convenant wordt rekening gehouden met hun autonomie. De LOGO's mogen dus aanvullende financiering vragen of zoeken voor het uitvoeren van hun taken.

Conform de slogan 'think globally, act locally' worden de LOGO's geacht om op locoregionaal niveau een netwerking uit te bouwen om de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen mee te helpen realiseren. Een goede samenwerking met gemeentebesturen en OCMW's is hierbij natuurlijk essentieel. In die zin zijn de gemeenten voor ons dan ook bevoorrechte partners van de LOGO's. Binnen het decreet Lokaal Sociaal Beleid is de samenwerking van een gemeente met een LOGO een middel om de toegankelijkheid van de sociale dienst- en hulpverlening te verbeteren inzake de preventieve gezondheidszorg. We moeten dit dus bekijken als een winst situatie voor LOGO's en gemeentebesturen.

Binnen elk LOGO verloopt de samenwerking met de ene partner vlotter verloopt dan met de andere. Dat geldt ook voor de gemeentebesturen. De gemeentebesturen participeren in verschillende mate in het netwerk. Ik wil wel benadrukken dat gemeentebesturen hun autonomie hebben en niet kunnen worden verplicht om te participeren in de acties van het LOGO. Wel zijn de LOGO's verplicht om in alle gemeenten acties aan te bieden om de gezondheidsdoelstellingen te realiseren en te faciliteren. We hebben dus niet het recht om in te grijpen in de autonomie van de gemeentebesturen, maar aan de partner waarmee we een overeenkomst afsluiten zeggen we wel dat er in elke gemeente een initiatief moet worden genomen.

Tot hertoe heeft het agentschap geen klachten ontvangen die wijzen op een systematisch ongelijke behandeling. De LOGO's worden gesubsidieerd via een jaarlijks ministerieel besluit. Het subsidiebedrag per LOGO werd berekend volgens het aantal inwoners van het LOGO en werd opgenomen in het convenant. Dit subsidiebedrag wordt jaarlijks geïndexeerd, met uitzondering van de LOGO's die het maximale subsidiebedrag van 173.525 euro ontvangen. Dat maximumbedrag wordt niet geïndexeerd. Er zijn vijf LOGO's die het maximale subsidiebedrag ontvangen. De subsidie is bedoeld voor de personeels- en werkingskosten van het LOGO-team. Sommige LOGO's ontvangen, naast de subsidie van de Vlaamse overheid, ook nog een financiële of logistieke ondersteuning van een of meerdere LOGO-partners. Zo zijn er LOGO's die een bijdrage ontvangen van andere overheden, zoals de provincies, de gemeentebesturen, de VGC of van andere partners uit het LOGO-netwerk, zoals een lokale sponsor of een lokale vereniging. Dat is niet altijd een financiële bijdrage. Het kan ook een ondersteuning zijn, zoals het ter beschikking stellen van personeel of vergaderruimte. De ondersteuning die LOGO's genieten van andere overheden of partners buiten de Vlaamse overheid, is niet structureel vastgelegd en is voor elke LOGO verschillend.

In 2005 maakten de LOGO's een balans op van de financiële situatie van 25 van de 26 LOGO's. Ze deden dat in samenwerking met de Ondersteuningscel LOGO's vzw, een organisatie die eveneens door de Vlaamse overheid wordt gesubsidieerd. Hieruit bleek dat de personeelskosten van een LOGO varieert van 66 tot 98 percent van de Vlaamse subsidie. Bij de LOGO Meetjesland, lag de loonkost hoger dan de subsidie. Toen bevond dit LOGO zich dus duidelijk in een onhoudbare financiële situatie. Daarnaast bleek dat 15 van de 25 LOGO's in 2005 konden rekenen op financiële ondersteuning van een lokaal bestuur of een provincie.

Ik zal kort de cijfers voor 2005 overlopen. Die voor 2006 hebben we nog niet. Het gaat over de verhouding tussen de Vlaamse subsidie en de personeelskosten, waarbij ik ook zal vermelden of er sprake is van een bijkomende financiering door het lokale bestuur of door de provincie.

Antwerpen Noord heeft 80,07 percent, met een bijkomende financiering. Voor het Hageland is dat 66,32 percent, met een bijkomende financiering. Voor Limburg is dat 66,01 percent, met een bijkomende financiering. Voor Mechelen is dat 71,60 percent, met een bijkomende financiering. Voor Noorderkempen is dat 79,09 percent, met een bijkomende financiering. Voor Pajottenland/Zennevallei is dat 84,03 percent, met een bijkomende financiering. Voor Praam is dat 80,80 percent, met een bijkomende financiering. Voor Regio Aalst is dat 93,14 percent, met een bijkomende financiering. Voor de stad Antwerpen is dat 87,76 percent, met een bijkomende financiering. Voor Zuid-Oost-Vlaanderen is dat 78,58 percent, met een bijkomende financiering. Voor Zuiderkempen is dat 86,46 percent, met een bijkomende financiering. Voor Brugge is dat 68,48 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Brussel is dat 53,35 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Centrum LOGO is dat 72,04 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Gent is dat 98,02 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Leuven is dat 69,44 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Meetjesland is dat 122,05 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Roeselare-Tielt is dat 77,74 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Schelde-Dender is dat 73,33 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Waasland is dat 79,57 percent, zonder bijkomende financiering. Voor Zuid-West-Vlaanderen is dat 83,54 percent, zonder bijkomende financiering.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1991 inzake gezondheidspromotie stelt in artikel 21 quater dat een LOGO over een team van 2,5 voltijdse equivalenten moet beschikken. Dit LOGO-team moet over een aantal deskundigheden beschikken: een agogische deskundigheid om het team te leiden, om de communicatie te verzorgen tussen de verschillende beleidsniveaus en het LOGO en om de gemeenschaps- of groepsgerichte preventie te organiseren via de lokale actoren; een medische deskundigheid om de individuerichte preventie te organiseren vanuit het LOGO en om de communicatie te verzorgen tussen de lokale projectverantwoordelijken en de individuele actoren; en ten slotte een administratieve deskundigheid.

Vermits LOGO's autonome vzw's zijn, zijn ze vrij in hun personeelsbeleid, dus inzake de samenstelling en de grootte van het team en de opleiding en ervaring van de teamleden. Daardoor zijn de 26 LOGO-teams zeer verscheiden samengesteld. Het gaat over universitair en hogeschoolden, medisch, niet medisch en paramedisch geschoolden, menswetenschappers en exacte wetenschappers enzovoort.

In de praktijk blijkt dat niet alle LOGO's voldoende middelen hebben om permanent 2,5 voltijdse equivalenten te werk te stellen. LOGO's met minder midde-

len moeten noodgedwongen prioriteiten stellen. In welke mate LOGO's in staat zijn alle taken te vervullen, hangt in sterke mate af van het engagement van hun netwerkpartners. In het algemeen kan men ervan uitgaan dat LOGO's die geen ondersteuning en inkomsten hebben buiten de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap en waarvan dit subsidiebedrag lager ligt dan 130.000 euro, het financieel moeilijk hebben. Dit is het geval voor het LOGO van het Meetjesland.

In het kader van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, werk ik aan een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering waarin de toekomstige opdracht, de geografische indeling en de subsidiëring worden uitgewerkt. In dit ontwerp streef ik onder meer naar het stimuleren van een schaalvergroting van de LOGO's en een betere samenwerking met de SEL's. Die betere samenwerking kan bijvoorbeeld inhouden dat SEL's en LOGO's zich in eenzelfde gebouw vestigen. Voor de LOGO's en de SEL's kan dat de kosten drukken van huisvesting en overhead, bijvoorbeeld verwarming, elektriciteit, telefoon, de huur van kopieerapparaten enzovoort.

In het besluit wil ik ook streven naar duidelijke opdrachten voor de LOGO's. Zij zijn verplicht om rond de zes gezondheidsdoelstellingen te werken. Dit ligt verankerd in het decreet, maar op dit moment kan dat zeer ruim worden geïnterpreteerd. De schaalgrootte van een LOGO zou kunnen zijn: minimaal de regionaalstedelijke zorgregio – dat zijn er zestien volgens het Zorgregiodecreet – en maximaal een per provincie. Onder meer daarover moet nog overleg worden gepleegd met de sector.

Op dit ogenblik werken de diverse actoren op het terrein aan een advies op een visietekst die ik hun voorlegde rond de uitvoering van het eerstelijns- en preventiedecreet. Op basis daarvan zal dan elk aspect, ook de erkenning en de subsidiëring van de LOGO's, de schaalgrootte en de mogelijke samenwerking, uitgewerkt worden. De sector wil bij elk van deze stappen nauw betrokken worden, en ik zal op die vraag ingaan. Na het zomerreces zal dus een besluit worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor een principiële goedkeuring. De conceptnota wordt nu overlegd met de sector zelf.

Een essentieel element om tot een effectieve en efficiënte organisatie van de eerste lijn te komen, is een sluitende indeling van het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in zorgregio's. Dat is het befaamde debat. Het doel van het Zorgregiodecreet heeft is het realiseren van een indeling. In het ontwerp van uitvoeringsbesluit voor de LOGO's zal ook het geografische werkgebied van de LOGO's herbekeken worden. Dit vergt nog overleg, ook met de ondersteuningscellen. In het nieuwe besluit zal ik zorgen voor voldoende overgangsmaatregelen, zodat de LOGO's garanties hebben voor een continu beleid.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik heb begrepen dat er op dit ogenblik geen klachten zijn over een ongelijke behandeling. Dat is heel positief. In alle gemeenten moet er een basisactiviteit zijn, los van het feit of een gemeente beslist om in te stappen of niet. De basisfinanciering moet een garantie zijn voor basisactiviteiten. De gemeenten zijn autonoom. Ze zijn vrij om al dan niet in te stappen. Krijgen zij daarvoor iets in ruil? Het bevoorrecht partnerschap staat nog ter discussie.

Hoe zal het probleem met het LOGO in het Meetjesland worden aangepakt? Is dat al besproken? Ik heb begrepen dat de loonkosten er hoger zijn dan de subsidies. Moeten er in het Meetjesland een of twee personen ontslagen worden? Wat is uw visie op die situatie?

Ik vind het ook heel positief dat er na de zomer een besluit komt van de Vlaamse Regering over het concept van geografische werking. Verder dank ik u voor uw uitgebreide antwoord.

Minister Inge Vervotte: Het Meetjesland heeft meer personeelsleden dan de norm. We hebben gezegd dat ze minder taken konden doen, maar dat ze zich dan aan de norm moesten houden. Ze moeten zich terugplooiën op de decretaal bepaalde activiteiten. Ze hebben met dezelfde subsidie meer activiteiten ontplooid. Ofwel moeten ze zelf voor de middelen zorgen, ofwel moeten ze samenwerken.

Iedereen erkent dat verandering noodzakelijk is. We moeten nadenken over de schaalgrootte, de efficiëntie en de uitbouw van een netwerk van partners.

Ons voorstel impliceert een evolutie naar een variabel systeem. De provincie Limburg is anders dan de provincie Antwerpen. Het zou fout zijn om een bepaald model op te leggen. We willen een waaier van acties mogelijk maken die toch coherentie vergen. Het is niet de bedoeling dat er een incoherent beleid gevoerd wordt. Samenwerking moet worden gestimuleerd. Dat zien we ruimer dan onderlinge samenwerking tussen de LOGO's.

Vlaanderen subsidieert en ondersteunt verschillende zaken en dat vergt telkens werkingskosten. We streven naar rationalisatie, maar we zijn niet van zin om dat op te leggen. We willen een stimulansbeleid voeren. Samenwerking met een LOGO of een andere partner uit de eerstelijnsgezondheidszorg wordt gestimuleerd. De mogelijke keuze in partners zal uitgebreid zijn, maar zal niet verplicht worden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

